

Річний звіт

**системи надання
безоплатної правничої
допомоги**

2024

Список скорочень

БПД — безоплатна правнича допомога

БППД — безоплатна первинна правнича допомога

БВПД — безоплатна вторинна правнича допомога

ВПО — внутрішньо переміщена особа

ГО — громадська організація

КМУ — Кабінет Міністрів України

Координаційний центр, КЦ — Координаційний центр з надання правничої допомоги

КПК — Кримінальний процесуальний кодекс України

КУпАП — Кодекс України про адміністративні правопорушення

МРЦ, центр(и) — Міжрегіональний центр з надання безоплатної правничої допомоги

Офіційний сайт, сайт системи надання БПД — www.legalaid.gov.ua

Номер контактного центру — Єдиний контактний номер телефону системи надання БПД

Система надання БПД — Координаційний центр та його територіальні відділення

СНПК — сексуальне насильство, пов'язане з конфліктом.

ЗМІСТ

Вступ	4
Результати виконання Стратегії системи надання БПД на 2021–2024 роки	5
Євроскринінг: роль системи надання БПД	7
Форум «Право та справедливість: посилення взаємодії в умовах війни»	8
Безоплатна первинна правнича допомога	
Доступ до БППД.....	11
Дистанційний доступ до БППД	14
Допомога в доступі до медіації.....	15
Статистика звернень по БППД.....	16
Безоплатна вторинна правнича допомога	
БВПД у цивільних та адміністративних справах та представництво у кримінальних провадженнях.....	23
Захист у кримінальних провадженнях.....	28
Моніторинг якості послуг.....	33
Проєкти у сфері правосуддя, дружнього до дитини	35
Правопросвітництво та промоція правничих послуг	40
Проєкт «Волонтер БПД»	43
Довідково-інформаційна платформа правових консультацій «WikiLegalAid»	44
Навчання та професійний розвиток фахівців	45
Співпраця з партнерами	53
Регіональна співпраця з соціальними проєктами та ініціативами	56
Запобігання та протидія корупції	68
Пріоритети розвитку	69

ВСТУП

Система надання безоплатної правничої допомоги — це державна мережа точок доступу до безоплатної правничої допомоги по всій Україні та канали отримання правничих послуг телефоном та онлайн.

Надання правничих послуг гарантується Законом України «Про безоплатну правничу допомогу» та фінансується за кошти Державного бюджету України.

У 2024 році система надання БПД надала понад 1 млн правничих послуг (безоплатної первинної та вторинної правничої допомоги). Найпопулярнішим способом отримати безоплатну правничу допомогу було звернення до бюро правничої допомоги — до них люди звернулися понад 451 тис. разів. Юристи опрацювали понад 101 тис. онлайн-звернень та понад 303 тис. дзвінків на Єдиний контактний номер телефону системи надання БПД 0-800-213-103.

Для розв'язання питань у цивільних та адміністративних справах і представництва у кримінальних провадженнях прийнято 58,3 тис. наказів про надання безоплатної вторинної правничої допомоги. Це на 5 % більше, ніж минулого року. 53,8 % клієнтів, які отримували цей вид правничої допомоги — жінки.

Серед суб'єктів права на БВПД найбільше звернень від людей з низьким доходом (30 %), ВПО (15,3 %), ветеранів війни та членів сімей загиблих (померлих) ветеранів війни, членів сімей загиблих (померлих) Захисників і Захисниць України (13,4 %), людей з інвалідністю (10,6 %), дітей (6,3 %).

Для надання безоплатної правничої допомоги у кримінальних провадженнях за рік було видано понад 111 тис. доручень про призначення адвоката (на 5,5 % більше ніж минулого року). 91,9 % клієнтів, які отримували цей вид послуг — чоловіки. 493 доручення стосувалися захисту у справах про порушення законів та звичаїв війни, 3 186 доручень — захисту у справах про колабораційну діяльність.

Також цього року було вдосконалено систему моніторингу якості послуг юристів. Проведено понад 130 навчальних заходів для юристів системи надання БПД та адвокатів, які співпрацюють з системою надання БПД. Проведено правопросвітницьку роботу, зокрема розміщено зовнішню рекламу з охопленням понад 1,7 млн осіб, виготовлено та поширено понад 100 тис. друкованих матеріалів, інформаційні матеріали, підготовлені системою, опубліковані у медіа понад 900 разів. Укладено 10 нових меморандумів з національними та міжнародними партнерами.

[Попередні звіти про роботу системи надання БПД.](#)

РЕЗУЛЬТАТИ ВИКОНАННЯ СТРАТЕГІЇ СИСТЕМИ НАДАННЯ БПД НА 2021–2024 РОКИ

У 2024 році завершилося виконання [Стратегії](#) системи надання безоплатної правової допомоги на 2021–2024 роки. Цей документ визначав вектори та пріоритетні напрями розвитку системи надання БПД. Реалізація Стратегії охоплювала чотири стратегічні цілі, які мали відповідні індикатори для оцінки прогресу. Досягнення цих цілей знайшло своє відображення в результатах загальнонаціонального дослідження «[Що українці знають і думають про права людини](#)» (далі — Дослідження)¹, а саме:

Стратегічна ціль 1. Підвищення рівня правосвідомості, правової культури та правової освіченості людей:

за результатами Дослідження 51,5 % опитаних українців зазначили, що намагалися захищати свої права у правовий спосіб. Хоча цей показник на 8,5 % нижчий, ніж у дослідженні 2020 року, українці почали суттєво частіше звертатися до поліції, адвокатів чи системи надання БПД, суду чи місцевих органів влади, та вперше з 2018 року обрали основним інструментом вирішення своїх правових проблем саме звернення до державних інституцій, а не усталені в суспільстві, неправові способи вирішення проблемних питань, зокрема через родичів, інших знайомих, ЗМІ.

Стратегічна ціль 2. Мотивація та стимулювання людей до вирішення правових проблем у правовий спосіб, зокрема за допомогою механізмів системи надання безоплатної правничої допомоги:

за результатами Дослідження 64,7 % опитаних українців зазначили, що знають про можливість отримання БПД від держави (23,8 % знають, де і як можна отримати БПД; 40,9 % чули про БПД, але не знають, де і як її можна отримати), що на 4,2 % більше, ніж у дослідженні 2020 року. 20,7 % опитаних зазначили, що для вирішення своїх правових проблем звернулися б до адвоката, що співпрацює з системою надання БПД, це на 10,1 % більше, ніж у 2020 році. Дослідження показало, що звернення до адвокатів та системи надання БПД займають друге місце, а саме 21 %, серед найпопулярніших способів відстоювання прав людини (перше місце — поліція 25 %, третє — суд 20 %).

¹ Дослідження проведене у 2023 році Фондом «Демократичні ініціативи» імені Ілька Кучеріва за ініціативи Програми розвитку ООН (UNDP) в Україні за підтримки Міністерства закордонних справ Данії у партнерстві з Центром прав людини ZMINA.

Стратегічна ціль 3. Забезпечення вирішення проблем людей у правовий спосіб за допомогою існуючих та розвитку нових механізмів:

за результатами Дослідження 69,2 % опитаних українців зазначили, що задоволені послугами системи надання БПД, це на 17,2 % більше, ніж у дослідженні 2020 року.

Також, за результатами дослідження «Рівень задоволеності клієнтів», проведеного системою надання БПД у 2023 році, 92 % опитаних клієнтів системи надання БПД зазначили, що адвокат або представник центру з надання БПД допоміг вирішити їхню правову проблему. У 2021–2024 роках системою надання БПД опрацьовано понад 2,3 млн звернень осіб до центрів з надання БПД, у понад 249 тис. випадків забезпечено доступ осіб до БВПД, у понад 395 тис. випадків забезпечено захист клієнтів відповідно до КПК та КУпАП України, опрацьовано понад 1,2 млн звернень, що надійшли на Єдиний контактний номер телефону системи надання БПД 0-800-213-103, та понад 132 тис. онлайн звернень.

Стратегічна ціль 4. Розвиток на базі системи надання БПД механізмів, спрямованих на недопущення порушень прав людини, яка знаходиться у контакті чи конфлікті із законом (в адміністративному та кримінальному процесі):

щороку система надання БПД забезпечувала надання послуг захисту у понад 100 тис. випадків, у яких адвокат залучався для захисту осіб відповідно до положень КПК та КУпАП, та надання БВПД у понад 1 тис. випадків засудженим особам. У період 2021–2024 років результатами надання послуг захисту стали: 492 випадки винесення виправдувального вироку або скасування обвинувального вироку та закриття провадження судом апеляційної, касаційної інстанції; 640 випадків закриття провадження за відсутності складу злочину, події злочину, у разі невстановлення доказів для доведення винуватості особи в суді і вичерпання можливостей їх отримання; 10 153 випадки звільнення від відбування покарання з випробуванням; 31 731 випадок призначення мінімального строку (розміру) покарання.

ЄВРОСКРИНІНГ: РОЛЬ СИСТЕМИ НАДАННЯ БПД

25 червня 2024 року на міждержавній конференції в Люксембурзі Європейський Союз офіційно відкрив переговори з Україною про вступ України до Європейського Союзу.

У рамках переговорного процесу про вступ України до Європейського Союзу та адаптації її законодавства до права Європейського Союзу директор Координаційного центру Олександр Баранов увійшов до складу робочих (переговорних) груп щодо підготовки переговорних позицій України під час переговорів з Європейським Союзом за трьома розділами переговорної рамки Європейського Союзу, а саме: з питань судової влади та основоположних прав; з питань юстиції, свободи та безпеки; з питань соціальної політики та зайнятості. Координаційний центр підготував та надав усі необхідні інформаційні матеріали та звітні дані.

У жовтні 2024 року у Брюсселі (Бельгія) під час двосторонньої зустрічі в межах офіційного скринінгу відповідності національного законодавства праву ЄС за розділом «Юстиція, свобода та безпека» Олександр Баранов презентував досягнення та подальші пріоритетні кроки України у сфері безоплатної правничої допомоги.

На зустрічі представники Європейської Комісії високо оцінили рівень відповідності законодавства України законодавству ЄС у сфері безоплатної правничої допомоги, а у сформованому Звіті щодо України — висловили позитивну оцінку прогресу реформ, досягнутих Україною за переговорним розділом 24 «Юстиція, свобода та безпека».

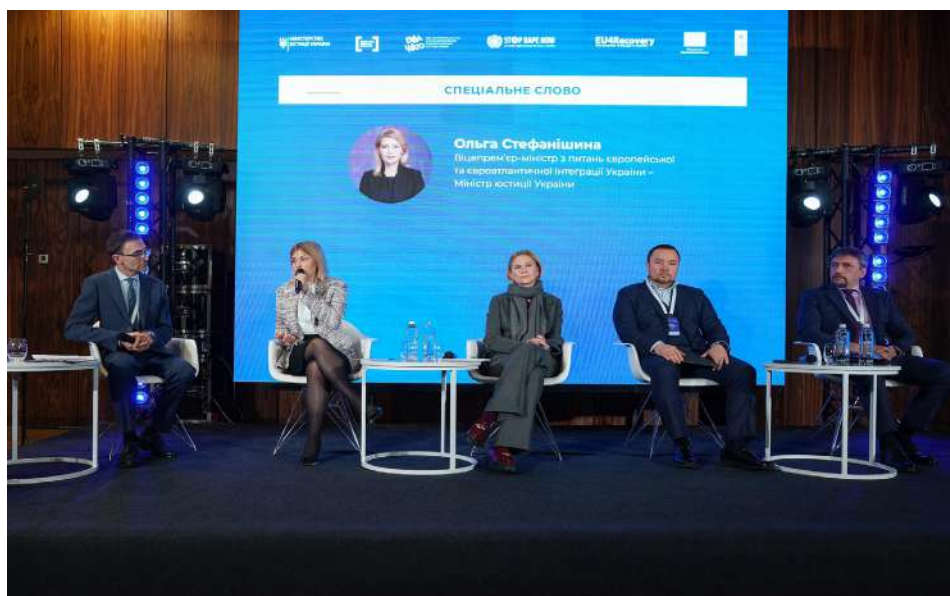

ФОРУМ «ПРАВО ТА СПРАВЕДЛИВІСТЬ: ПОСИЛЕННЯ ВЗАЄМОДІЇ В УМОВАХ ВІЙНИ»

16 грудня 2024 року у Києві відбувся [Форум](#) «Право та справедливість: посилення взаємодії в умовах війни». Захід об'єднав близько 200 представників Уряду, Парламенту України, міжнародних та громадських організацій.

На Форумі обговорювалося посилення співпраці органів державної влади, громадянського суспільства та міжнародних партнерів у сфері правосуддя, забезпечення доступу до правничої допомоги вразливим категоріям населення, реформування системи надання БПД, інтеграція міжнародних стандартів у правову систему України та посилення взаємодії на місцях.

На відкритті заходу Віцепрем'єр-міністр з питань європейської та євроатлантичної інтеграції – Міністр юстиції України Ольга Стефанішина наголосила на важливості захисту прав громадян та забезпечення доступу до правосуддя в умовах війни.

Спікери також розглянули вплив втілення європейських стандартів на реформу правової системи України, а також обговорили виклики та досягнення в процесі наближення до членства в ЄС, механізми міжсекторального співробітництва та роль правничої допомоги та міжнародної співпраці для підтримки постраждалих, включно з внутрішньо переміщеними особами та людьми з інвалідністю.

Директор Координаційного центру Олександр Баранов розповів про трансформацію системи надання БПД, спрощення доступу до правничої допомоги та посилення цифрової спроможності, зокрема розвиток онлайн сервісів, зміну підходів до надання правничої допомоги, орієнтуючись на потреби людей та забезпечення якості послуг. Форум відбувся за ініціативи Офісу Віцепрем'єр-міністра з питань європейської та євроатлантичної інтеграції у співпраці з Міністерством юсти-

ції України, Координаційним центром з надання правничої допомоги та за підтримки Програми розвитку ООН в межах проєктів Мережі «Дії ООН проти сексуального насильства під час конфлікту» та флагманського партнерства ПРООН та ЄС «EU4Recovery — Розширення можливостей громад в Україні».

У заході також взяли участь: Гаель Вейсьєр, Посол Франції в Україні; Шарлотта Сюрєн, Тимчасова повірена у справах Посольства Британії в Україні; Олена Кондратюк, Заступник Голови Верховної Ради; Денис Маслов, Голова Комітету ВРУ з питань правової політики; Мачей Янчак, Голова Офісу Ради Європи в Україні; Наталія Калмикова, Міністр у справах ветеранів; Дарина Марчак, Перший заступник Міністра соціальної політики; Андрій Овсієнко, Представник Уповноваженого в системі судоустрою з права на справедливе правосуддя та представництва в Конституційному Суді; Галина Третьякова, голова Комітету ВРУ з питань соціальної політики та захисту прав ветеранів; Марина Бардіна, заступниця голови Комітету ВРУ з питань зовнішньої політики та міжпарламентського співробітництва; Мунір Мамадзаде, голова Представництва UNICEF в Україні; Катерина Левченко, Урядова Уповноважена з питань гендерної політики в Україні; Альона Шкрум, перший заступник міністра розвитку громад та територій України та інші.

**Безоплатна
первинна правнича
допомога**

Безоплатна первинна правнича допомога — це такі види правничих послуг:

- надання правової інформації, консультацій і роз'яснень з правових питань;
- складення заяв, скарг та інших документів правового характеру (крім документів процесуального характеру);
- надання допомоги в забезпеченні доступу до вторинної правничої допомоги та медіації.

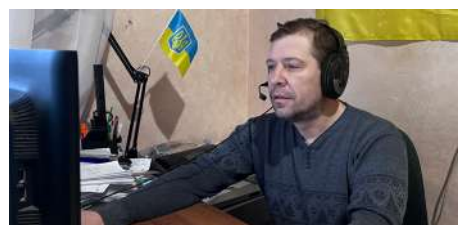
На ці послуги мають право усі люди, які перебувають під юрисдикцією України. БППД можна отримати очно у точках доступу та через дистанційні канали надання послуг.

Доступ до БППД

Послуги системи надання БПД очно можна отримати кількома способами: [у бюро правничої допомоги](#), під час роботи консультаційних пунктів доступу та адресно.

Бюро правничої допомоги

Бюро правничої допомоги — це офіси системи надання БПД, де юристи надають правничу допомогу людям, які до них звертаються. Бюро правничої допомоги працюють по всій Україні, за винятком регіонів, де тривають бойові дії та тимчасово окупованих територій.

Доступ до бюро для маломобільних людей та осіб з інвалідністю

Для покращення доступу до правничих послуг маломобільних людей та осіб з інвалідністю система надання БПД забезпечує доступність приміщень бюро.

Більшість приміщень, де розташовані бюро правничої допомоги, обладнані огорожею з поручнем та/або пандусами та/або кнопками виклику працівника.

Консультаційні пункти доступу до безоплатної правничої допомоги

Консультаційні пункти доступу до БПД — це одна з форм роботи бюро, коли консультування громадян відбувається поза межами бюро.

У 2024 році робота таких пунктів організовувалася в приміщеннях установ виконання покарань, геріатричних пансіонатів, будинків-інтернатів для людей похилого віку, центрів надання адміністративних послуг, органів пробації, управлінь соціального захисту, лікувальних закладів, у місцях компактного проживання чи перебування внутрішньо переміщених осіб тощо. Юристи бюро за рік здійснили 9 607 виїздів для забезпечення роботи консультаційних пунктів, під час яких БППД отримали 34,7 тис. осіб.

Найчастіше виїжджали до:

- установ виконання покарань — 400 виїздів, під час яких отримано 1 294 звернення від осіб, які перебувають у таких установах;

- психоневрологічних інтернатів — 119 виїздів, отримано 532 звернення;
- слідчих ізоляторів — 101 виїзд, отримано 371 звернення;
- закладів з підтримки постраждалих від домашнього насильства — 103 виїзди, отримано 337 звернень;
- тимчасових пунктів розміщення осіб, які перемістилися з територій адміністративно-територіальних одиниць, на яких проводяться бойові дії — 102 виїзди, отримано 449 звернень;
- геріатричних пансіонатів — 133 виїзди, отримано 571 звернення.

Адресна безоплатна правнича допомога

Ще однією формою роботи бюро є адресна БПД, коли юристи відвідують одиноких, літніх, маломобільних або людей з інвалідністю за місцем їхнього проживання/перебування, у тому числі у лікарнях, геріатричних пансіонатах, психоневрологічних інтернатах тощо. Крім цього, адресна безоплатна правнича допомога надається на базі загальних та спеціальних служб підтримки постраждалих від домашнього насильства або насильства за ознакою статі. Послуга надається на запит клієнта. У 2024 році юристи надавали цю послугу понад 60 разів на місяць.

Дистанційний доступ до БППД

Дистанційний доступ до БППД забезпечують юристи за Єдиним контактним номером телефону системи надання БПД та онлайн. Послуги системи можна отримати усно телефоном, через виклик у Telegram (тільки для дзвінків з-за кордону та з тимчасово окупованих територій) або письмово у приватному чаті в [Telegram](#), [Facebook](#), [Instagram](#). До опрацювання таких звернень упродовж року залучалося понад 650 юристів.

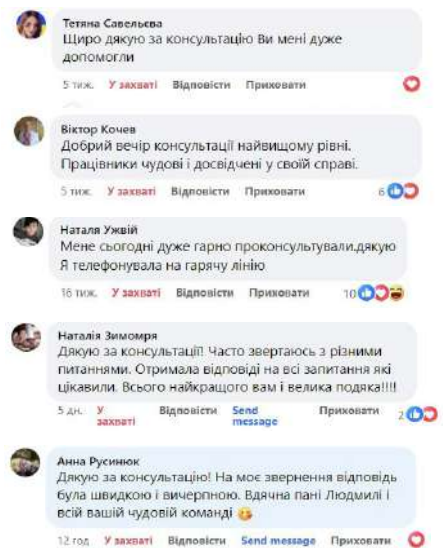
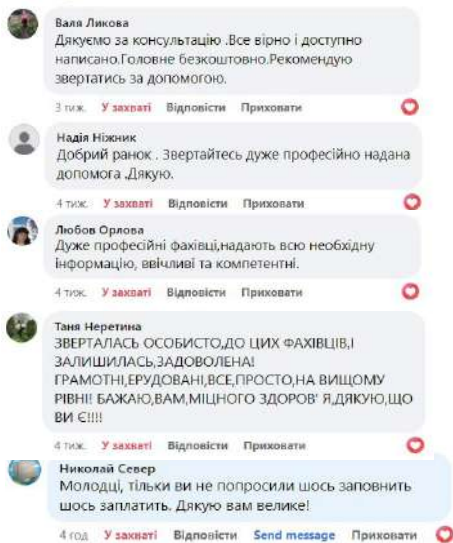
Єдиний контактний номер телефону системи надання БПД

Контактний центр опрацьовує телефонні дзвінки на номер 0-800-213-103 та виклики через Telegram. Для оптимізації взаємодії з клієнтами цього року було впроваджено нові підходи до обробки дзвінків. Також запущено інтерактивне голосове меню (IVR), де можна обрати зручний формат отримання консультації — телефоном чи онлайн.

Онлайн-консультування

Рівень задоволеності послугами у 2024 році — 88 %. У процесі опрацювання цих повідомлень юристи керуються алгоритмами роботи, які також були оновлені у 2024 році.

Допомога в доступі до медіації

Люди, які бажають отримати допомогу в доступі до медіації, можуть звернутися до системи надання БПД. Юристи надають клієнтам інформацію про процедуру медіації та як отримати таку послугу.

У 2024 році працівники системи надання БПД поінформували 55 клієнтів про можливість вирішення правового спору (конфлікту) шляхом медіації. 5 клієнтів спрямували до медіаторів, з якими система надання БПД уклала угоду (меморандум) про співпрацю з питань надання послуг з медіації на умовах *pro bono* (безоплатно).

Усі правові спори (конфлікти) стосувались сімейних правовідносин, зокрема щодо прав та інтересів малолітніх та неповнолітніх дітей, а саме:

- аліментів;
- визначення місця проживання або встановлення графіку побачень з дитиною;
- вирішення конфлікту між дітьми в родині;
- розлучення.

Результати медіацій:

- Досягнуто усної домовленості щодо вирішення конфлікту між дітьми в родині, налагоджена комунікація.
- Укладено письмову угоду щодо графіку побачень з дитиною між колишнім подружжям.
- Досягнуто усної проміжної домовленості між колишнім подружжям щодо виплати аліментів на дітей та участі у вихованні дітей.

СТАТИСТИКА ЗВЕРНЕНЬ ПО БПД

Найпопулярнішими способами отримати БПД у 2024 були звернення до бюро — понад 465 тис. та звернення на Єдиний контактний номер телефону системи надання БПД — понад 303 тис. У [Telegram](#), [Facebook](#), [Instagram](#) до юристів звернулося понад 101 тис. разів.

Порівняно з минулим роком кількість очних звернень до бюро зменшилася на 8,3 %, телефоном — на 5,8 %, а онлайн збільшилась утричі.

До бюро

До бюро правничої допомоги у 2024 році люди зверталися понад 465 тис. разів. 99,7 % звернень надійшло від громадян України, 0,2 % — від іноземців та 0,1 % — від осіб без громадянства.

99,7 % звернень від громадян України

60,8 % усіх клієнтів — жінки

+ 1 % звернень від чоловіків порівняно з минулим роком

Види послуг, що отримали клієнти

Вид послуги	Жінки, %	Чоловіки, %
Надано роз'яснення, консультацію чи правову інформацію	93,0	90,6
Складено заяву, скаргу та інші документи правового характеру	6,3	8,5
Забезпечено доступ до БВПД	0,6	0,7
Забезпечено доступ до медіації	0,007	0,007

Звернення за статтю, віком, категорією права

Як і в попередні роки, більшість клієнтів бюро — жінки (60,8 %). Однак порівняно з минулим роком на 1% зросла кількість звернень від чоловіків.

Порівняльна таблиця звернень від жінок і чоловіків за 2022–2024 роки

Стать	2024 рік, %	2023 рік, %	2022 рік, %
Жінки	60,8	61,6	59,6
Чоловіки	39,2	38,4	40,4

Розподіл кількості звернень у 2024 році від жінок і чоловіків за віком

Вік клієнтів	звернень жінок, %	звернень чоловіків, %
до 18	58,7	41,3
18-40	59,8	40,2
41-60	59,2	40,8
понад 60	64,0	36,0

За галузю права найчастіше жінки звертались за БППД з питань житлового (16,3 %), адміністративного (14,3 %), сімейного (14 %), трудового (10,3 %) та цивільного (9,9 %) права.

Водночас звернень від чоловіків найбільше зареєстровано з трудового (19,7 %), адміністративного (15,8 %), цивільного (8,7 %) та сімейного (7,6 %) права, а також з питань виконання судових рішень (7,1 %).

Категорія питання	Жінки, %	Чоловіки, %
Адміністративне право	14,3	15,8
Адміністративне правопорушення	1,1	2,9
Адміністративний процес	0,4	0,7
Виборче право	0,002	0,005
Виконання судових рішень	6,8	7,1
Господарське право	0,1	0,1
Господарський процес	0,02	0,03
Житлове право	16,3	4,0
Земельне право	3,4	2,9
Кримінальне право	0,5	1,2
Кримінальний процес	2,4	3,1
Пенсійне право	5,3	6,1
Податкове право	1,1	0,9

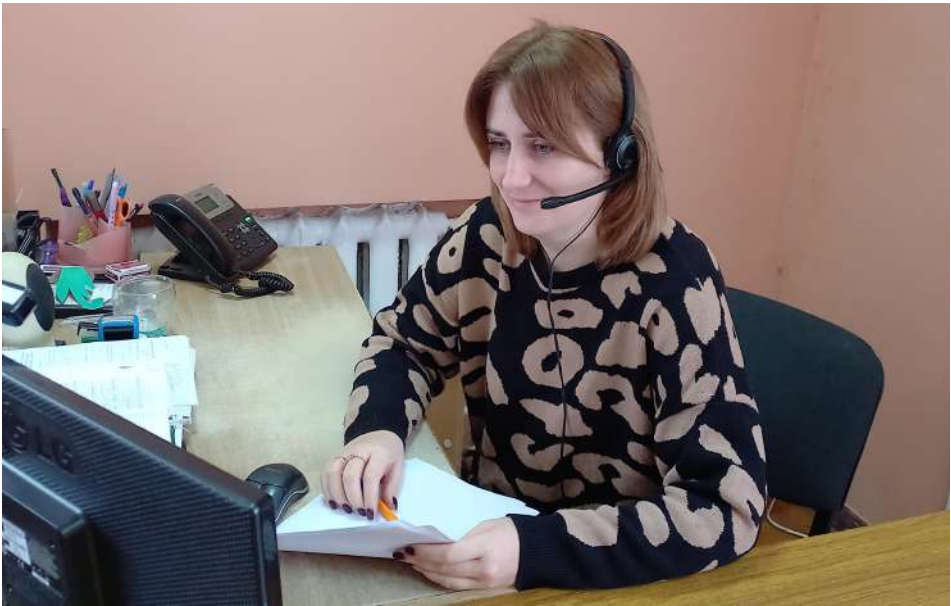
Категорія питання	Жінки, %	Чоловіки, %
Сімейне право	14,0	7,6
Соціальне забезпечення	7,9	6,4
Спадкове право	8,2	5,0
Трудове право	10,2	19,7
Цивільне право	9,9	8,7
Цивільний процес	7,7	6,5
Інші питання	0,8	0,9
Інші питання пов'язані зі збройною агресією рф	0,6	0,3

Контактний центр

Юристи у 2024 році опрацювали понад 303 тис. дзвінків на Єдиний контактний номер телефону системи надання БПД. З них:

- 177 981 — звернення про надання БПД;
- 107 485 — звернень щодо інформації про контакти бюро безоплатної правничої допомоги;
- 18 058 — звернень щодо інформації про виконавчі провадження, відстрочку по мобілізації, звільнення з військової служби та щодо роботи реєстрів Міністерства юстиції України.

Звідки телефонували

Найчастіше зверталися з Київської області та міста Києва (30 633), Дніпропетровської (21 819), Львівської (11 194), Харківської (10 804) та Полтавської (8 771) областей.

Звернення за статтю та категорією права

БПД телефоном отримали 101 756 жінок, 71 050 чоловіків, 48 хлопчиків та 23 дівчинки. Щодо решти клієнтів інформація про стать відсутня.

Серед клієнтів 15 556 осіб зазначили, що вони є особами з інвалідністю, 9 709 — ВПО, 8 326 — військовослужбовцями, 2 063 — ветеранами, 1 254 — членом сім'ї загиблого (померлого) ветерана війни, Захисника/Захисниці України.

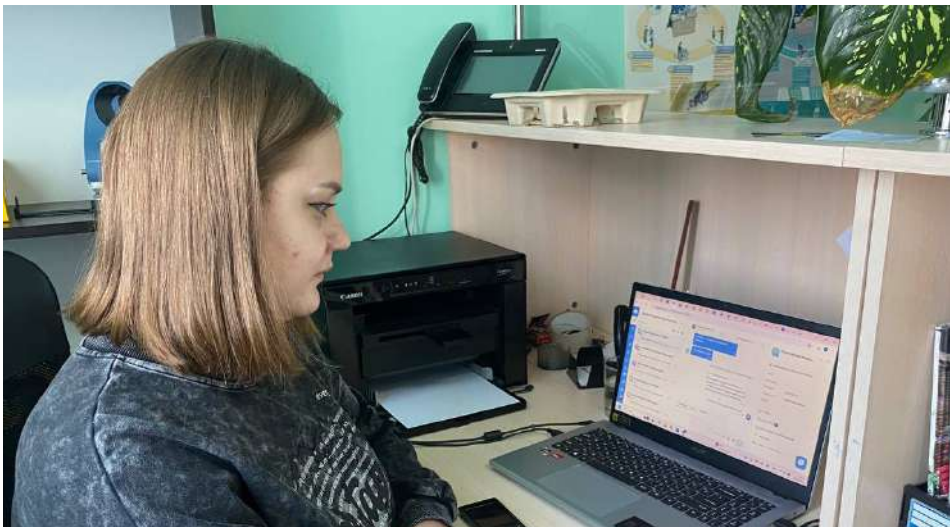
Найчастіше звернення стосувалися:

- Трудового права (проходження військової служби, мобілізації, бронювання, звільнення з військової служби, розірвання трудового договору, оплати праці, відпусток та інших питань) — 26 382.
- Адміністративного права (оскарження рішень, дій та бездіяльності органів державної влади та органів місцевого самоврядування, вчинення реєстраційних дій, перетину кордону, оформлення документів для перебування на території України, паспорту, посвідчення водія та інших питань) — 14 260.
- Цивільного права (укладення, виконання, розірвання договорів, захисту прав споживачів, компенсації за пошкоджене або зруйноване майно, відшкодування моральної та майнової шкоди, інтелектуальної власності, опіки та піклування, визнання особи безвісно відсутньою, оголошення особи померлою та інших питань) — 13 387.
- Соціального забезпечення (державних допомог, виплат, компенсацій, соціальних послуг, соціальних гарантій, допомоги у разі поранення чи загибелі військовослужбовця та інших питань) — 13 689.
- Сімейного права (укладення та розірвання шлюбу, позбавлення батьківських прав, поділу спільного майна подружжя, стягнення аліментів, усиновлення, опіки та піклування над дітьми, встановлення факту родинних відносин та інших питань) — 8 815.

Консультації онлайн

У 2024 році юристи опрацювали 101 374 звернення. Це втричі більше, ніж минулого року.

Середній відсоток задоволеності якістю наданої правничої допомоги зріс на 6 % — з 82 % у 2023 році до 88 % у 2024. Кількість юристів, які забезпечують консультування, збільшилася на близько 150 осіб — з понад 500 у 2023 році до понад 650 у 2024.

Безоплатна вторинна правничка допомога

Безоплатна вторинна правнича допомога — це такі правничі послуги як:

- захист;
- здійснення представництва інтересів осіб, що мають право на БВПД, у судах, інших державних органах, органах місцевого самоврядування, перед іншими особами;
- складення документів процесуального характеру.

Право на безоплатну вторинну правничу допомогу мають 29 категорій осіб (ст. 14 Закону України «Про безоплатну правничу допомогу»).

Для забезпечення надання БВПД залучаються адвокати, включені до Реєстру адвокатів, які надають безоплатну вторинну правничу допомогу, та уклали договір з МРЦ, та юристи системи надання БПД.

Конкурс адвокатів

Адвокати для надання БВПД залучаються на конкурсних засадах відповідно до Порядку та умов, визначених Кабінетом Міністрів України.

У 2024 році для залучення нових адвокатів Координаційний центр спільно з територіальними підрозділами провів конкурс з відбору адвокатів, які залучаються для надання безоплатної вторинної правничої допомоги.

Конкурс проходив у Вінницькій, Волинській, Дніпропетровській, Житомирській, Закарпатській, Івано-Франківській, Львівській, Полтавській, Рівненській, Сумській, Тернопільській, Харківській, Хмельницькій, Черкаській, Чернігівській, Чернівецькій областях та місті Києві.

Результати:

- 520 поданих заяв на участь у конкурсі;
- 425 адвокатів включені до Реєстру адвокатів, які залучаються для надання БВПД.

Станом на кінець 2024 року у Реєстрі адвокатів, які залучаються до надання БВПД — 9 047 адвокатів, 8 адвокатів виключено з Реєстру.

БВПД У ЦИВІЛЬНИХ ТА АДМІНІСТРАТИВНИХ СПРАВАХ ТА ПРЕДСТАВНИЦТВО У КРИМІНАЛЬНИХ ПРОВАДЖЕННЯХ

БВПД включає такі види послуг:

- представництво інтересів у судах (у тому числі потерпілих та свідків у кримінальних провадженнях), інших державних органах, органах місцевого самоврядування, перед іншими особами;
- складення документів процесуального характеру.

БВПД у цивільних та адміністративних справах надають адвокати, які співпрацюють з системою надання БПД, та юристи системи надання БПД. У 61,1 % випадків надання БВПД послуги надавали адвокати, у 38,9 % випадків — юристи.

58,3 тис. наказів про надання БВПД

99,5 % звернень від громадян України

53,8 % клієнтів — жінки

38,9 % — послуги надали юристи

У 2024 році прийнято понад 58,3 тис. наказів про надання БВПД. З них: 99,5 % звернень надійшло від громадян України, 0,4 % — від іноземців та 0,1 % — від осіб без громадянства.

Звернення клієнтів за віковими групами

Вік	Жінки, %	Чоловіки, %
до 18	49,9	50,1
18-40	55,9	44,1
41-60	47,9	52,1
понад 60	59,3	40,7

Мапа кількості звернень у регіонах

Регіон	Кількість прийнятих наказів про надання БВПД
Тернопільська область	6 753
Київ, місто	4 383
Житомирська область	4 029
Харківська область	3 746
Дніпропетровська область	3 573
Вінницька область	3 479
Полтавська область	3 368
Одеська область	3 220
Хмельницька область	2 577
Львівська область	2 384
Київська область	2 084
Запорізька область	2 076
Івано-Франківська область	2 004
Сумська область	1 965
Рівненська область	1 724
Чернігівська область	1 564
Миколаївська область	1 552
Волинська область	1 544
Черкаська область	1 475

Регіон	Кількість прийнятих наказів про надання БВПД
Кіровоградська область	1 455
Чернівецька область	1 320
Закарпатська область	1 252
Херсонська область	536
Донецька область	263

За галузю права найчастіше жінки звертались за БВПД з сімейного (33,1 %), податкового (33,1 %), цивільного (21,9 %) права та цивільного процесу (21 %).

Чоловіки — з цивільного (24,9 %), сімейного (17,5 %) права та цивільного (16,6 %) процесу, а також з адміністративного (15,2 %) права та з питань вчинення адміністративного правопорушення (8 %).

Категорія питання	Жінки, %	Чоловіки, %
Адміністративне право	6,2	15,2
Адміністративне правопорушення	2,1	8,0
Адміністративний процес	0,3	1,1
Виконання судових рішень	1,3	1,3
Господарське право	0,04	0,04
Господарський процес	0,04	0,03
Житлове право	2,0	1,4
Земельне право	0,9	0,9
Кримінальне право	0,2	1,0
Кримінальний процес	4,6	5,6
Пенсійне право	1,5	2,0
Податкове право	33,1	0,1
Сімейне право	33,1	17,5
Соціальне забезпечення	0,2	0,6
Спадкове право	3,4	2,4
Трудове право	0,6	1,4
Цивільне право	21,9	24,9
Цивільний процес	21,0	16,6
Інші питання	0,8	0,2
Інші питання пов'язані зі збройною агресією	0,02	0

Розподіл отриманих послуг за суб'єктами права та питаннями

Суб'єкти права — це категорії осіб, які за законом мають право на БВПД.

Люди з низьким доходом — 30 %

Найчастіше БВПД надавалася людям з доходом, який не перевищує двох розмірів прожиткового мінімуму, розрахованого та затвердженого відповідно до Закону для осіб, які належать до основних соціальних і демографічних груп населення. У 2024 році це працездатні особи, якщо їхній дохід менш ніж 6 056 грн; пенсіонери (за віком, вислугою років тощо), якщо дохід менш ніж 4 722 грн. За рік прийнято 17 509 (30 %) наказів про надання БВПД цій категорії осіб.

З них найбільше звернень з сімейного права (5 923), цивільного процесу (3 915), цивільного права (1 920), адміністративного права (1 398), адміністративних правопорушень (936), кримінального процесу (936), спадкового права (870), житлового права (487), пенсійного права (284) та інших.

Щодо обмеження/позбавлення/поновлення цивільної дієздатності — 16,1 %

Прийнято 9 404 (16,1 %) накази про надання БВПД у зв'язку з надходженням судових рішень про залучення адвоката для осіб, стосовно яких суд розглядає справи про обмеження цивільної дієздатності фізичної особи, визнання фізичної особи недієздатною; поновлення цивільної дієздатності недієздатних фізичних осіб та фізичних осіб, цивільна дієздатність яких обмежена, звільнення від повноважень опікунів чи піклувальників таких осіб. Це були звернення щодо цивільного права (9 224), цивільного процесу (176) та сімейного права (4).

ВПО — 15,3 %

Прийнято 8 920 (15,3 %) наказів про надання БВПД. Найбільше звернень з сімейного права (3 367), цивільного процесу (2 276), адміністративного права (917), цивільного права (806), адміністративного правопорушення (308), кримінального процесу (276), спадкового права (269), пенсійного права (203), трудового права (145) та інших.

Ветерани війни та члени сімей загиблих (померлих) ветеранів війни, члени сімей загиблих (померлих) Захисників і Захисниць України — 13,4 %

Прийнято 7 828 (13,4 %) наказів про надання БВПД, найбільше з адміністративного права (2 380), сімейного права (1 583), цивільного процесу (990), адміністративних правопорушень (754), цивільного права (584), пенсійного права (322), кримінального процесу (237), трудового права (229), спадкового права (154) та інших.

Люди з інвалідністю — 10,6 %

Люди з інвалідністю мають право на БВПД, якщо їхня пенсія або допомога, що призначається замість пенсії, не перевищує двох прожиткових

мінімумів для працездатної особи, у 2024 році — менш ніж 6 056 грн. Прийнято 6 169 (10,6 %) наказів про надання БВПД, найбільше звернень з цивільного процесу (1 312), сімейного права (1 311), цивільного права (777), адміністративного права (604), адміністративних правопорушень (541), кримінального процесу (492), спадкового права (376), житлового права (261), виконання судових рішень (143) та інших.

Діти — 6,3 %

Прийнято 3 660 (6,3 %) наказів про надання БВПД в інтересах дітей, найбільше з сімейного права (2 387), кримінального процесу (670), цивільного процесу (190), адміністративного права (115), адміністративних правопорушень (108), цивільного права (47) та інших. Дітям з 14 років з 2023 року дозволено звертатися самостійно [з деяких питань](#), в інших випадках в їхніх інтересах звертається законний представник/патронатний вихователь.

Постраждали від домашнього насильства — 3,1 %

Прийнято 1 805 (3,1 %) наказів про надання БВПД у зв'язку зі зверненнями постраждалих від домашнього насильства. Найбільше з цивільного процесу (890), сімейного права (406), кримінального процесу (148), адміністративних правопорушень (87) та інших.

ЗАХИСТ У КРИМІНАЛЬНИХ ПРОВАДЖЕННЯХ

Система надання БПД забезпечує захист та надання інших видів правничої допомоги затриманим, заарештованим, засудженим, підозрюваним та обвинуваченим, а саме:

- ранній доступ до правничої допомоги у разі затримання особи чи адміністративного арешту;
- участь захисника під час здійснення досудового розслідування та судового провадження, захисту або представництва засуджених осіб, у визначених законом випадках.

91,9 % клієнтів — чоловіки

3,45 % клієнтів відмовилися від послуг призначених адвокатів

493 доручення щодо порушення законів та звичаїв війни

3186 доручень щодо колабораційної діяльності

При затриманні або адміністративному арешті людини правоохоронні органи повідомляють про це систему надання БПД. Упродовж години з моменту реєстрації такого повідомлення система надання БПД призначає адвоката для надання БВПД затриманій людині.

Захист та представництво інтересів у кримінальних провадженнях здійснюють лише адвокати.

Призначений центром адвокат протягом години з моменту отримання доручення прибуває до затриманої людини для проведення з нею конфіденційного побачення. Враховуючи умови воєнного стану та дію майже на усій території України комендантської години, законодавством врегульовано питання щодо можливості перебування адвокатів у відповідний період часу на вулиці та громадських місцях під час виконання виданих їм доручень для надання БВПД затриманим особам. Це врегульовано постановою КМУ від 24 червня 2023 р. № [630](#), яка набрала чинності 27 червня 2023 року.

Крім того, система надання БПД залучає адвокатів у кримінальні провадження підозрюваним та обвинуваченим на підставі процесуального рішення слідчого, прокурора, слідчого судді чи суду для здійснення захисту за призначенням або проведення окремої процесуальної дії.

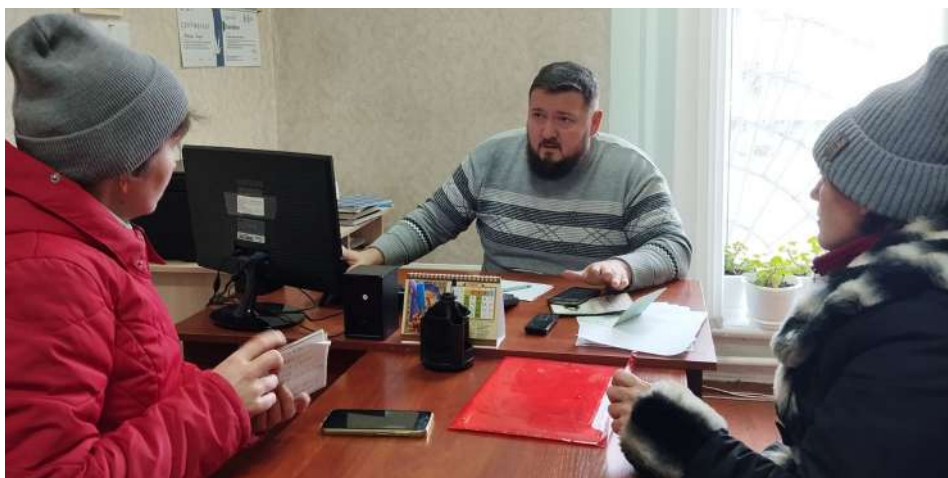
Також з метою моніторингу стану дотримання права на захист осіб, які відповідно до положень кримінального процесуального законодавства вважаються затриманими, підозрюваними, обвинуваченими та щодо яких обрано запобіжний захід у вигляді тримання під вартою; організації співпраці та системної взаємодії з правоохоронними та судовими органами, правозахисними організаціями, іншими органами, установами, організаціями з метою забезпечення права на безоплатну вторинну правничу допомогу осіб, які мають право на таку допомогу відповідно до Закону України «Про безоплатну правничу допомогу», у складі кожного МРЦ утворено відділи забезпечення взаємодії з правоохоронними, судовими органами та правозахисними організаціями.

Статистика видання доручень у кримінальних та адміністративних провадженнях

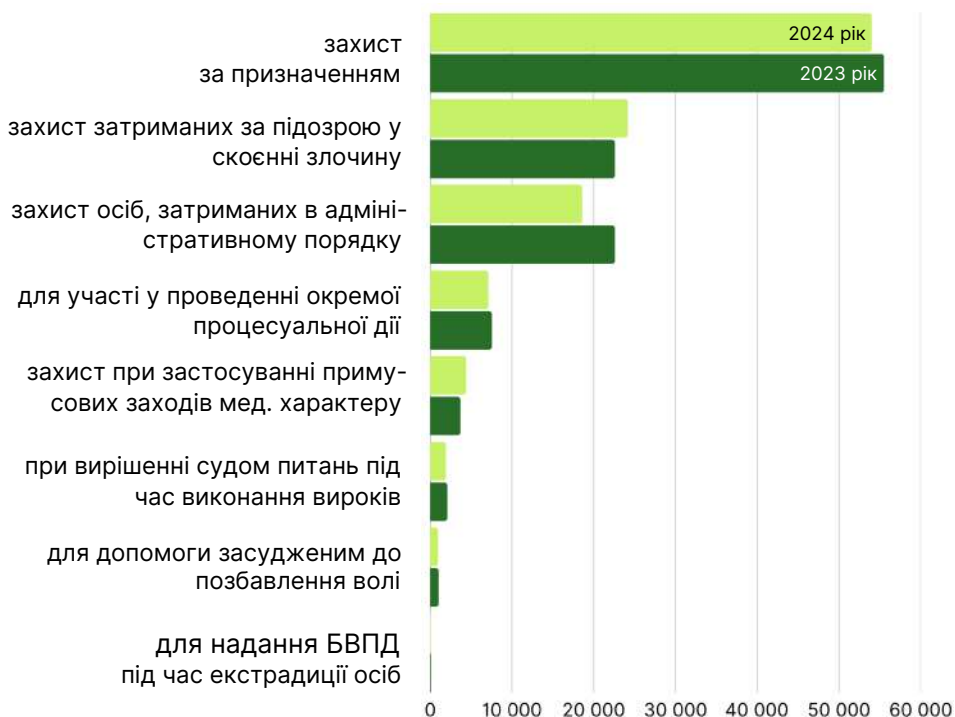
У 2024 році видано 111 147 доручень про призначення адвоката, що на 5,5 % більше, ніж у 2023 році — 105 391.

З виданих доручень:

1. для здійснення захисту за призначенням 53 991 (2023 — 55 526);
2. для здійснення захисту затриманих за підозрою у скоєнні злочину 24 166 (2023 — 22 604);
3. для здійснення захисту осіб, затриманих в адміністративному порядку 18 595 (2023 — 12 778);
4. для участі у проведенні окремої процесуальної дії 7 108 (2023 — 7 564);
5. для захисту при застосуванні примусових заходів медичного характеру 4 393 (2023 — 3 704);
6. для надання БВПД при вирішенні судом питань під час виконання вироків 1 912 (2023 — 2 090);
7. для допомоги засудженим до позбавлення волі 932 (2023 — 1 013);
8. для надання БВПД під час екстрадиції осіб 50 (2023 — 112).

Кількість виданих доручень у кримінальних та адміністративних провадженнях у 2023–2024 роках

Тяжкість злочинів

Стосується доручень «захист за призначенням» та доручень «затримання за підозрою у скоєнні злочину» у випадках, коли особі обрано запобіжний захід тримання під вартою.

- Кримінальний проступок — 26,4 %
- Нетяжкий злочин — 18,3 %
- Тяжкий злочин — 37,9 %
- Особливо тяжкий — 13,4 %
- Посягання на життя — 4 %

Вік клієнтів

- до 18 років — 2 %
- 18–35 років — 39,4 %
- 35–60 років — 54,5 %
- понад 60 років — 4,1 %

Кількість виданих доручень по регіонах

Область	2024 рік	2023 рік
Вінницька	5 096	4 556
Волинська	2 092	1 948
Дніпропетровська	13 825	13 393
Донецька	3 568	3 636
Житомирська	3 317	3 429
Закарпатська	3 592	3 343
Запорізька	4 554	4 602
Івано-Франківська	1 951	1 873
Київська	5 828	6 167
Кіровоградська	2 139	2 478
Луганська	0	0
Львівська	4 092	3 864
Київ, місто	15 236	13 880
Миколаївська	3 345	3 540
Одеська	7 087	7 517
Полтавська	3 801	3 601
Рівненська	2 629	2 218
Сумська	3 093	3 238
Тернопільська	2 086	2 122
Харківська	12 355	9 854
Херсонська	1 205	905
Хмельницька	2 355	2 275
Черкаська	4 043	3 300
Чернівецька	1 350	1 299
Чернігівська	2 508	2 353

Захист² підозрюваних/обвинувачених у справах, пов'язаних з російською військовою агресією

Кримінальні провадження щодо воєнних злочинів передбачають обов'язкову участь захисника та розглядаються відносно підозрюваних, які або є військовополоненими, або місцезнаходження яких невідоме, або які перебувають на тимчасово окупованій території України чи на території росії.

У 2024 році система надання БПД на підставі процесуальних рішень органів досудового слідства та судів видала 493 доручення щодо надання БВПД особам, які підозрюються/обвинувачуються у вчиненні кримінальних злочинів, передбачених статтею 438 Кримінального кодексу України (порушення законів та звичаїв війни).

Захист підозрюваних/обвинувачених у колабораціонізмі

Система надання БПД забезпечує призначення адвоката підозрюваним або обвинуваченим у кримінальних провадженнях, пов'язаних зі злочинами проти основ національної безпеки України. У 2024 році видано 3 186 доручень про надання БВПД особам, які підозрюються/обвинувачуються у вчиненні кримінальних злочинів, передбачених статтею 111-1 Кримінального кодексу України (колабораційна діяльність).

² Право на захист гарантується статтею 11 Загальної декларації прав людини, статтею 14 Міжнародного пакту про громадянські та політичні права та статтею 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод.

МОНІТОРИНГ ЯКОСТІ ПОСЛУГ

Система надання БПД запроваджує стандарти та вживає заходи для контролю якості послуг, що надають юристи, та моніторингу дотримання адвокатами, які співпрацюють з системою надання БПД, Стандартів якості надання БПД.

Моніторинг послуг юристів

У системі надання БПД контроль якості впроваджено не тільки для перевірки роботи юристів, але й для того, щоб мотивувати їх професійно розвиватися.

У Координаційному центрі створені відділ розвитку клієнтського сервісу та надання правничої допомоги та відділ забезпечення надання правничої допомоги засобами електронних комунікацій.

Контроль якості послуг — не лише для перевірки роботи, а й для професійного розвитку юристів

Завданням відділу розвитку клієнтського сервісу та надання правничої допомоги є вивчення та аналіз звернень до системи надання БПД, розроблення алгоритмів роботи юристів та системи контролю рівня сервісу. Фахівці відділу розробили та впроваджують стандарти надання правових консультацій телефоном, письмово онлайн у соціальних мережах та месенджерах, усно в бюро правничої допомоги і письмових консультацій на запит клієнтів, які звертаються очно.

Процеси та стандарти надання послуг постійно вдосконалюються, враховуючи потреби клієнтів та їхні відгуки про роботу юристів. Вимірюються різні показники якості обслуговування, такі як зручність голосового меню, зрозумілість мови юриста, тривалість розмови, структура повідомлення тощо.

З 2024 року керівники відділів надання безоплатної правничої допомоги, які пройшли спеціальні

навчання, перевіряють послуги, надані підпорядкованими їм юристами, на відповідність стандартам надання БПД. Керівники аналізують записи розмов юристів та онлайн-діалоги, проводять супервізії — заходи з підвищення кваліфікації юристів та професійної підтримки. Працівники відділу забезпечення надання правничої допомоги засобами електронних комунікацій проводять супервізії для начальників відділів надання безоплатної правничої допомоги.

Моніторинг роботи адвокатів

У процесі надання БВПД адвокати зобов'язані дотримуватися Стандартів якості надання БВПД та Правил адвокатської етики. Моніторинг дотримання Стандартів якості надання БВПД адвокатами відбувається шляхом спостереження за роботою адвокатів у судових засіданнях, інтерв'ювання клієнтів (за згодою) щодо задоволеності роботою адвоката та звірки наданих адвокатами відомостей — перевірки актів надання правничої допомоги. У разі виявлення можливих випадків недотримання Стандартів якості надання БВПД, центри з надання безоплатної правничої допомоги звертаються до комісій з оцінювання якості, повноти та своєчасності надання адвокатами безоплатної вторинної правничої допомоги, створених при відповідних радах адвокатів регіонів.

Спостереження у суді та інтерв'ювання

У 2024 році відбулося 1 785 спостережень у суді за роботою 995 адвокатів, щодо деяких адвокатів моніторинг проводився два і більше разів через скарги від клієнтів. З них 375 спостережень за роботою адвокатів у суді під час розгляду цивільних та адміністративних проваджень, представництва потерпілого у кримінальному процесі; 1 410 спостережень за роботою адвокатів у суді під час розгляду кримінальних проваджень. Також проведено 483 інтерв'ювання клієнтів.

Перевірка актів

Перевірено на відповідність Стандартам якості надання БВПД:

- 710 актів про надання БВПД у цивільному процесі;
- 710 актів про надання БВПД у адміністративному процесі;
- 1 202 акти про надання БВПД у кримінальному процесі, зокрема щодо таких категорій осіб: підозрюваних неповнолітніх — 414 актів; осіб, які через свої фізичні або психічні вади не можуть самостійно реалізувати своє право на захист — 396 актів; підозрюваних, які не володіють мовою, якою ведеться кримінальне провадження — 392 акти.

Усього у 2024 році було направлено до регіональних комісій з оцінювання якості, повноти та своєчасності надання адвокатами БВПД (далі — Комісія) 110 звернень для прийняття ними рішення щодо дотримання адвокатом Стандартів якості надання БВПД.

За результатами розгляду цих звернень: по 17 зверненнях не встановлено порушення Стандартів якості надання БВПД; по 46 зверненнях винесено рішення про невідповідність дій/бездіяльності адвоката Стандартам якості надання БВПД (зокрема, щодо 8 адвокатів було надано рекомендацію про виключення їх з Реєстру адвокатів, які надають безоплатну вторинну правничу допомогу, щодо інших адвокатів — надано рекомендації щодо підвищення якості, забезпечення повноти та своєчасності надання ними БВПД); по 47 зверненнях не отримано відповідь Комісії.

ПРОЄКТИ У СФЕРІ ПРАВОСУДДЯ, ДРУЖНЬОГО ДО ДИТИНИ

Програма відновного правосуддя за участю неповнолітніх

У вересні 2024 року на базі системи надання БПД розпочалась реалізація пілотного проєкту «Програма відновного правосуддя за участю неповнолітніх, які є підозрюваними, обвинуваченими у вчиненні кримінального правопорушення» (далі — Програма)³. Затвердженню Програми передував пілотний проєкт «Програма відновлення для неповнолітніх, які є підозрюваними у вчиненні кримінального правопорушення», який діяв з 2019 по 2023 роки.

Мета Програми — забезпечити:

- впровадження відновного підходу щодо реагування на кримінальне правопорушення;
- належні правові процедури до учасників кримінального провадження щодо неповнолітніх;
- відшкодування завданої потерпілому шкоди;
- ресоціалізацію неповнолітніх та зменшення впливу факторів ризику, які зумовлюють їх протиправну поведінку;
- запобігання вчиненню неповнолітніми кримінальних правопорушень повторно.

За 4 місяці 2024 року (з початку реалізації Програми) видано 54 доручення медіаторам в межах 47 випадків надісланих згод на участь у Програмі від потерпілих та неповнолітніх.

У межах реалізації Програми між учасниками медіації — неповнолітнім, потерпілим, його (їх) законним(и) представником(ми) було укладено 18 угод за результатами медіації у межах Програми відновного правосуддя за участю неповнолітніх, які є підозрюваними, обвинуваченими у вчиненні кримінального правопорушення.

Для реалізації у межах Програми аспекту ресоціалізації, 27 вересня 2024 року Координаційний центр та Державна установа «Центр пробації» підписали спільний наказ «Про затвердження Порядку взаємодії міжрегіональних центрів з надання безоплатної правничої допомоги та уповноважених органів з питань пробації у межах реалізації пілотного проєкту «Програма відновного правосуддя за участю неповнолітніх, які є підозрюваними, обвинуваченими у вчиненні кримінального правопорушення».

³ Порядок затверджено наказом Міністерства юстиції України, Міністерства внутрішніх справ України, Офісу Генерального прокурора від 22 липня 2024 року № 2176/5/501/176.

Додаткові засоби ресоціалізації та розвитку неповнолітнього — це корекційні, освітньо-інформаційні та психолого-педагогічні програми, профілактичні, освітні та навчальні заходи або система таких заходів, профілактичні бесіди, соціально-виховна робота, соціально-корисні види зайнятості, відвідування гуртків, спортивні заняття тощо, що застосовуються для корегування поведінки та стимулювання реінтеграції неповнолітнього, а в деяких випадках і для відшкодування потерпілому завданої шкоди, якщо додаткові засоби ресоціалізації включають дії неповнолітнього на користь потерпілого.

Органи пробації, відповідно до меморандуму про співпрацю, підготували та надали центрам 32 інформаційні довідки органу пробації щодо неповнолітнього. Інформаційні довідки відносно 30 неповнолітніх містять рекомендації можливих додаткових засобів ресоціалізації та розвитку особистості.

Крім того, для поліпшення обізнаності суспільства про механізм Програми у 2024 році були розроблені [2 брошури](#). Вони поширювалися у цифровому та друкованому вигляді серед дізнавачів, слідчих, прокурорів, суддів, адвокатів, медіаторів, установ у сфері соціального захисту, органів пробації, інших зацікавлених осіб.

Конкурс з відбору медіаторів

Для забезпечення реалізації Програми у 2024 році проведено новий конкурсний відбір медіаторів, які залучаються центрами з надання безоплатної правничої допомоги. За його результатами 30 медіаторів включені до Реєстру медіаторів, які залучаються центрами з надання безоплатної правничої допомоги (далі — Реєстр медіаторів). Усього у Реєстрі медіаторів станом на кінець року обліковувалося 134 медіатори.

Медіатори, яких включено до Реєстру медіаторів, мають підтвердити спеціалізацію медіатора за найменуванням спеціалізації «медіація у відновному правосудді за участю неповнолітніх осіб» та укласти договір з системою надання БПД про надання послуг з медіації у межах Програми. Підтвердження спеціалізації медіатора для надання послуг з медіації, забезпечують МРЦ, відповідно до порядку, затвердженого [наказом Координаційного центру з надання правничої допомоги від 15 серпня 2024 року № 95](#) (зі змінами внесеними наказом Координаційного центру від 25.12.2024 року № 112). У 2024 році 38 медіаторів уже підтвердили спеціалізацію.

Як можуть надаватися послуги та їх оплата

Медіатори в межах Програми можуть надавати послуги з медіації очно або онлайн, в тому числі за межами району, в якому вони проживають або в якому зареєстроване їх місце діяльності. Механізм виплати винагороди та відшкодування витрат, пов'язаних з наданням послуг з медіації медіаторам, включеним до Реєстру медіаторів, визначено Порядком оплати послуг з медіації медіаторам, які залучаються центрами з надання безоплатної правничої допомоги, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 19 січня 2024 року № 63.

Залучення психологів до кримінальних проваджень за участю дітей

На базі системи надання БПД у 2023 році було [запроваджено](#) пілотний проєкт щодо залучення психологів до кримінальних проваджень за участю малолітніх, неповнолітніх осіб через центри з надання безоплатної правничої допомоги.

Він має на меті забезпечити дотримання найкращих інтересів дитини під час здійснення досудового розслідування та судового розгляду, недопущення повторної травматизації малолітньої, неповнолітньої особи — учасника кримінального провадження.

Конкурс з відбору психологів

До проєкту залучаються тільки ті психологи, які пройшли спеціальний конкурсний відбір і включені до Реєстру психологів, які залучаються до кримінальних проваджень за участю малолітніх, неповнолітніх осіб через регіональні/міжрегіональні центри з надання безоплатної правничої допомоги (далі — Реєстр психологів). За ведення Реєстру психологів відповідає Координаційний центр.

У 2024 році за результатами проведеного конкурсного відбору до Реєстру психологів було включено 176 фахівців. Станом на 31 грудня 2024 року Реєстр психологів включав 288 психологів.

За рік загально надійшло 6 446 запитів від дізнавачів, слідчих, прокурорів, слідчих суддів, судів про залучення психолога. Психологи з Реєстру психологів були залучені у 3 339 кримінальних провадженнях та взяли участь у 7 128 слідчих (розшукових) діях, процесуальних діях за участю дітей у різних процесуальних статусах (свідок, підозрюваний, потерпілий тощо).

Зміни до порядку реалізації пілотного проєкту

Наказом Міністерства юстиції України, Міністерства внутрішніх справ України, Офісу Генерального прокурора «Про внесення змін до наказу Міністерства юстиції України, Міністерства внутрішніх справ України, Офісу Генерального прокурора від 07 лютого 2023 року № 493/5/67/32», який набрав чинності 22 травня 2024 року, внесено зміни до порядку реалізації пілотного проєкту, зокрема:

- з 1 вересня пілотний проєкт почав діяти на всій території України, на яку поширюється юрисдикція органів державної влади України;
- під час опрацювання запитів дізнавача, слідчого, прокурора, слідчого судді або суду про залучення психолога для його участі у слідчих (розшукових) діях на досудовому розслідуванні або процесуальних діях під час судового розгляду, працівники міжрегіональних центрів з надання безоплатної правничої допомоги, забезпечують ознайомлення психолога із змістом запиту, а також з положеннями статті 378 Кримінального процесуального кодексу України про кримінальну відповідальність за розголошення без дозволу прокурора, слідчого даних досудового розслідування;

- участь психолога у слідчих (розшукових) діях та процесуальних діях підтверджує дізнавач, слідчий, прокурор, суд, зокрема, шляхом представлення відмітки у звіті психолога.

Крім цього, Координаційний центр у 2024 році оновив та затвердив:

- план заходів з реалізації пілотного проєкту щодо залучення психологів до кримінальних проваджень за участю малолітніх, неповнолітніх осіб через регіональні/міжрегіональні центри з надання безоплатної правничої допомоги;
- форму доручення для участі психолога у слідчих (розшукових) діях та процесуальних діях у кримінальному провадженні за участю малолітньої/неповнолітньої особи;
- форму довіреності щодо уповноваження працівників міжрегіонального центра з надання безоплатної правничої допомоги на визначення психолога з Реєстру психологів, які залучаються до кримінальних проваджень за участю малолітніх, неповнолітніх осіб через регіональні/міжрегіональні центри з надання безоплатної правничої допомоги;
- форму журналу обліку запитів про залучення психолога та реєстрації доручень для участі психолога у слідчих (розшукових) діях та процесуальних діях у кримінальному провадженні за участю малолітньої/неповнолітньої особи;
- форму журналу обліку звітів психолога щодо участі у слідчих (розшукових) діях та процесуальних діях у кримінальному провадженні за участю малолітньої/неповнолітньої особи.

Імплементация міжнародних стандартів правосуддя, дружнього до дитини, у практичну діяльність

Система надання БПД долучена до впровадження цього пілотного проєкту⁴, зокрема в частині забезпечення надання БВПД дітям, які перебувають у контакті або конфлікті з законом, удосконалення стандартів якості надання БВПД дітям, підвищення фахового рівня юристів та адвокатів, підвищення обізнаності цільових аудиторій про порядок реалізації права на БПД.

На початку, у 2023 році, пілотний проєкт реалізовувався у шести регіонах: Житомирській, Черкаській, Кіровоградській, Чернівецькій, Львівській області та місті Київ). З червня 2024 року долучено ще шість областей: Волинську, Дніпропетровську, Закарпатську, Київську, Полтавську, Тернопільську.

У всіх пілотних регіонах система надання БПД налагодила взаємодію з органами досудового слідства, прокуратури та відповідними соціальними службами, зокрема для оперативного залучення адвоката дитині для надання БВПД.

⁴ Порядок реалізації пілотного проєкту імплементации міжнародних стандартів правосуддя, дружнього до дитини, у практичну діяльність та план заходів з його реалізації затверджено 01 червня 2023 року Спільним наказом Офісу Генерального прокурора, Міністерства внутрішніх справ України, Міністерства юстиції України та Міністерства соціальної політики України № 150/445/2077/5/187.

На виконання Плану заходів з реалізації пілотного проєкту система надання БПД:

- розробила механізм взаємодії між підрозділами органів поліції, прокуратури та центрами щодо невідкладного залучення адвоката дитині, яка є потерпілою або свідком у кримінальному провадженні;
- визначила регіональних координаторів від МРЦ, відповідальних за реалізацію пілотного проєкту в областях;
- направила зміни до Стандартів якості надання БВПД у кримінальному процесі та Стандартів якості надання БВПД у цивільному, адміністративному процесах та представництва у кримінальному процесі, зокрема включення до них окремого розділу, що стосуються захисту та представництва інтересів неповнолітніх;
- організувала та провела комунікаційні онлайн-зустрічі з представниками органів поліції, прокуратури та центрів пілотних регіонів, під час яких обговорювалися питання забезпечення гарантованого законодавством права дітей на БПД та ефективної взаємодії усіх зацікавлених сторін.

Для розроблення сталих рішень щодо забезпечення доступу неповнолітніх до правосуддя система надання БПД спільно з партнерами організувала та провела:

- Стратегічний форум [«Забезпечення доступу до позасудового врегулювання спорів через систему надання безоплатної правничої допомоги: відповідь на виклики воєнного стану»](#)⁵;
- Стратегічний форум «Безоплатна правнича допомога дітям під час війни: кроки до вдосконалення»⁶. Детальніше щодо надання БПД дітям — у інформаційно-аналітичному звіті за 2022–2024 роки [«Безоплатна правнича допомога дітям: доступ до дружнього правосуддя»](#).

Отримані напрацювання будуть використані в діяльності системи надання БПД, зокрема для впровадження механізмів доступу до позасудових способів врегулювання спорів, зокрема медіації, вдосконалення процесів надання безоплатних правничих послуг дітям, налагодження міжвідомчої та міжсекторальної взаємодії з установами соціального захисту, органами пробації, адвокатурою, медіаторами, органами досудового розслідування та прокуратури з відповідних питань.

⁵ Форум проведено за підтримки проєкту «Сприяння безпеці людей в Україні шляхом реагування на багатомірну кризу, спричинену війною», що фінансується Урядом Японії та впроваджується ПРООН в Україні.

⁶ Форум проведено за підтримки Програми підтримки ОБСЄ для України в межах проєкту «Підвищення доступу до юстиції через безоплатну правову допомогу»

ПРАВОПРОСВІТНИЦТВО ТА ПРОМОЦІЯ ПРАВНИЧИХ ПОСЛУГ

Одним з пріоритетних напрямів роботи системи надання БПД є правопросвітництво. Це заходи спрямовані на підвищення рівня правової свідомості, культури та освіченості суспільства. Щоб люди знали про свої права, як ними користуватися і захищати, якщо вони порушуються.

У 2024 році правопросвітницькі заходи переважно проводилися у цифровому середовищі: у соціальних мережах та у співпраці з цифровими медіа та партнерами.

Інформаційні кампанії проводилися, зокрема, на такі теми:

- загальна інформація про можливість отримати безоплатні правничі послуги;
- права та можливості їх реалізації та захисту для дітей, військовослужбовців, ветеранів, людей з низьким доходом, постраждалих від торгівлі людьми;
- протидія дискримінації за різними ознаками, у тому числі за статтю, інвалідністю, та рівний доступ до БПД;
- протидія домашньому насильству;
- права постраждалих від війни, у тому числі ВПО, постраждалих від СНПК, людей, що втратили документи, житло через війну, близьких зниклих та загиблих під час війни, мешканців деокупованих та територій поблизу ведення активних бойових дій.

Підтримку у проведенні інформаційних кампаній, зокрема, реклами у Meta та Google, друку матеріалів та розміщення зовнішньої реклами надавали проєкти USAID, Ради Європи в Україні та Програми розвитку ООН.

Соціальні мережі

Система надання БПД поширює інформацію правопросвітницького спрямування у [Facebook](#), [Instagram](#), [Telegram](#). За рік підготовлено та опубліковано понад 500 дописів: інформацію про послуги та як їх отримати, успішні приклади надання правничої допомоги, юридичні консультації, новини системи тощо.

Реклама у Meta та Google

За підтримки партнерів було проведено дві масштабні рекламні кампанії у Meta та Google. Публікації, що рекламувалися, стосувалися загальної інформації про право на БПД, як її отримати, а також права на БВПД окремих категорій громадян, таких як ВПО, дітей, ветеранів тощо. Завдяки цим кампаніям сотні тисяч людей отримали консультації юристів у приватному повідомленні або дізналися, як отримати БПД іншим спосо-

бом: перша кампанія у Meta мала охоплення понад 1,4 млн, друга — понад 213 тис., реклама у Google — понад 637 тис. користувачів.

Співпраця з партнерами та медіа

Юридичні консультації та інформація про систему також розміщувалася у медіа — за рік вийшло майже 900 публікацій. На сайтах партнерів — обласних, міських, селищних рад, об'єднаних територіальних громад — понад 5 200 публікацій.

Також матеріали розміщувалися в газетах, які поширювалися на території Дніпропетровської, Миколаївської, Запорізької, Сумської, Херсонської та інших областей, зокрема на територіях, близьких до зони ведення бойових дій. За рік розміщено 11 матеріалів на різні теми.

Друковані матеріали

Розроблено та розповсюджено інформаційну друковану продукцію загальним накладом 92 тис. примірників (брошури, листівки, плакати):

- Буклет «Безоплатна правнича допомога для кожної людини»;
- Брошура «Людина зникла безвісти у зв'язку з воєнними діями»;
- Буклет «Безоплатні правничі послуги, які вам гарантує держава»;
- Буклет «Як система безоплатної правничої допомоги може допомогти, відновити втрачені документи, встановити факти, що мають юридичне значення, для отримання документів»;

ДЕРЖАВА ГАРАНТУЄ юридичну допомогу для відновлення документів, втрачених через війну

Власники нерухомих, але майже були позбавлені чимало документів військовими агресорами, можуть отримати компенсацію від держави. Справи з головним умовом отримання такої компенсації є наявність документів, що підтверджують право власності.

Просто бувають випадки, коли

2013 року, по вартості вже майже мільярдів у гривнях, реєстр державних прав на нерухомі майна. Держ з цього реєстру підтверджує наявність права на нерухомість або наявності речового права на майно, що дозволяє розпоряджатися ним або надавати заставу, наприклад, на компенсації, якщо майно пошкоджене чи знищене. Більш того, проконтрактувати через третіх осіб (наприклад, через нотаріуса) або вкрити його на території України, а отримати його в господарській формі (наприклад, оренду).

мало компенсацій від держави на такі випадки, бо не в офіційно його реєстрації.

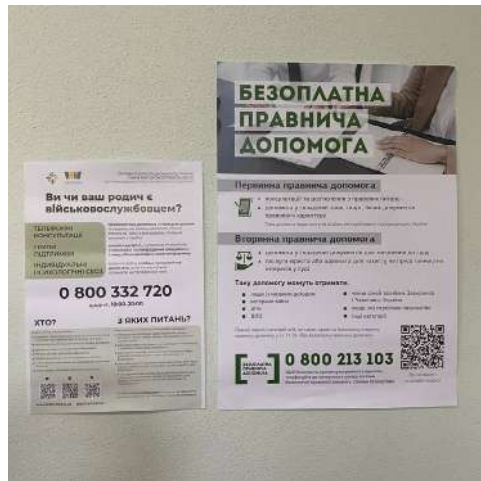
Завдяки діям у розпорядженні на якійсь території в господарській формі (наприклад, через третіх осіб) у зв'язку з війною втрачені документи.

«Згідно з новими змінами в законі і змінюється доктрина. Але, мабуть, через судовий став, в якому я був перебував, в той момент я був і не мав на документи на право власності нерухомості на Буковині», — каже Надя.

Через наявність правового статусу документи на право власності нерухомості на території України історично були втрачені і речовими правами на них. Він рекомендував звернутися до суду для відновлення права власності на спадковий нерухомий майно з господарською формою та спадковим.

Ця допомога може включити до списку паспортів правничої допомоги. Інформація об'єднана в таблицю про ці послуги, друкується, керує системою БЗД, податково до суду посилає запит про виконання права власності на земельну ділянку в процесу співпраці з адвокатами.

Важко у вашій ситуації, тому, що це, мабуть, чоловік і на всі документи в БЗД не вказав інформаційно-правової системи, яка гарантує права власності на нерухомість. Власник земельної ділянки з

- Буклет «Як ВПО отримати безоплатні правничі послуги»;
- Плакат «Про право військовослужбовців та учасників бойових дій на правничі послуги»;
- Плакат «Про право ВПО на правничі послуги»;
- Плакат «Про систему БПД»;
- Плакат «Статус дитини, яка постраждала внаслідок воєнних дій та збройних конфліктів».

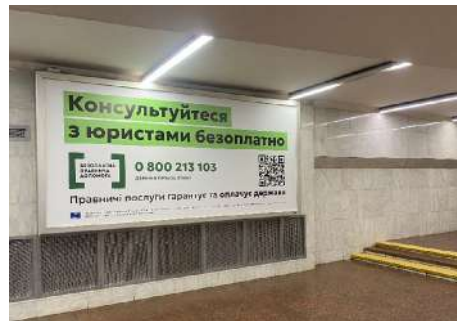
Також через систему надання БПД поширювалися партнерські матеріали: 2 види плакатів, 2 види листівок, загальним накладом 52 тис. листівок і 1 тис. плакатів. Інформація стосувалася надання психологічної підтримки членам родин військовослужбовців та цифрової безпеки.

Зовнішня реклама

У грудні 2024 року була розміщена зовнішня реклама щодо можливості отримати БПД у 4 містах (Київ, Львів, Дніпро, Харків) та у поїздах Інтерсіті. Охоплення кампанії за оцінками оператора реклами близько 1,7 млн осіб.

Сайт системи надання БПД

На [сайті](#) розміщена інформація про систему надання БПД, зокрема, як отримати правничу допомогу та хто має на неї право. А також публікуються новини, приклади надання правничої допомоги, юридичні консультації та інша інформація, пов'язана з роботою системи. У 2024 році сторінки на сайті переглянули 6,6 млн разів.

ПРОЕКТ «ВОЛОНТЕР БПД»

Система надання БПД з 2021 року реалізовує проєкт «Волонтер БПД». На вибір є дві волонтерські активності — волонтер і параюрист.

Волонтери допомагають юристам інформувати людей про систему надання БПД та її послуги. Параюристи — це теж волонтери, основне завдання яких перенаправляти людей, які потребують правничої допомоги, до фахівців системи надання БПД через спеціальний мобільний застосунок або в інший спосіб.

У 2024 році з системою співпрацювали 166 осіб: 121 параюрист та 45 волонтерів. Параюристи здійснили 368 перенаправлень до юристів системи надання БПД через застосунок та підготували 22 консультації з правових питань. Волонтери/параюристи поширили у соціальних мережах близько 900 оголошень про проєкт для залучення нових учасників.

Серед волонтерів/параюристів — студенти, які здобувають перший професійний досвід, родичі військовослужбовців, які прагнуть знати більше про свої права та ділитися ними з іншими, внутрішньо переміщені особи, які здобувають нові ділові контакти, пенсіонери, які беруть участь у житті громади.

ДОВІДКОВО-ІНФОРМАЦІЙНА ПЛАТФОРМА ПРАВОВИХ КОНСУЛЬТАЦІЙ «WIKILEGAL.AID»

Довідково-інформаційна платформа правових консультацій «[WikiLegalAid](#)» створена Координаційним центром з надання правничої допомоги у 2016 році для покращення якості, повноти та оперативності надання правових консультацій юристами системи надання БПД. 3 грудня 2018 року «WikiLegalAid» відкрита для громадськості.

Над створенням, доповненням, оновленням правових консультацій працює велика команда юристів системи та інші представники правничої спільноти. Станом на кінець 2024 року на «WikiLegalAid» розміщено 2 274 правові консультації. Упродовж року їх переглянули 57 млн разів, це на 39 % більше, ніж у 2023 році. Найчастіше платформу переглядають користувачі з України (80 %), Польщі, Німеччини та інших країн.

57 МЛН переглядів правових консультацій на платформі, це + 39 % порівняно з минулим роком

5 найпопулярніших правових консультацій у 2024 році

- Порядок проходження військово-лікарської комісії під час мобілізації — 611 291 переглядів;
- Оформлення постійного догляду за особами, які його потребують (особи з інвалідністю, громадяни похилого віку) — 499 664 переглядів;
- Правила перетину кордону в умовах воєнного стану окремими категоріями громадян — 480 928 переглядів;
- Інвалідність та порядок її встановлення — 416 549 переглядів;
- Військові повістки: види, порядок вручення — 360 965 переглядів.

Нові правові консультації у 2024 році

Упродовж 2024 року на «WikiLegalAid» було додано **9 нових правових консультацій**, з яких найпопулярнішими були:

- Надання відстрочки від призову на військову службу під час мобілізації (199 009 переглядів);
- Лікування військовослужбовців, які отримали поранення. Переведення поранених військовослужбовців між медичними закладами (53 993 переглядів);
- Подання рапорту військовослужбовцем (20 098 переглядів).

НАВЧАННЯ ТА ПРОФЕСІЙНИЙ РОЗВИТОК ФАХІВЦІВ

У 2024 році відбулося понад 130 навчальних заходів для юристів системи надання БПД та адвокатів, які співпрацюють з системою надання БПД.

Навчання для адвокатів

Для адвокатів проведено 18 навчальних заходів⁷, зокрема у форматі «тренінг для тренерів». Основні теми: документування воєнних злочинів, цифрові права громадян в умовах воєнного стану, захист в міжнародному праві та кримінальному процесі щодо воєнних злочинів, питання справедливого судового розгляду у національному судочинстві справ про воєнні злочини. Загалом у цих навчальних заходах взяв участь 501 адвокат.

Також проведено тренінг для тренерів «Кримінально процесуальний кодекс України крізь призму європейських стандартів» за оновленою програмою. У цьому заході взяли участь 30 адвокатів.

Навчання для юристів

Навчання для розвитку менторства⁸

Для розвитку менторства в системі надання БПД та посилення лідерського потенціалу керівників структурних підрозділів міжрегіональних центрів з надання БПД упродовж 2024 року організовано та проведено тренінги щодо ефективного управління професійним розвитком працівників. У них взяли участь понад 90 керівників структурних підрозділів МРЦ.

Також за підтримки партнерів було розроблено методологію навчання

⁷ Заходи проводилися у співпраці з Aba Roli, ПравоJustice, ОБСЄ, Офісу Ради Європи в Україні

⁸ Навчання відбулося за фінансової підтримки ПРООН в Україні та за експертної підтримки Міжнародної громадської організації «Міжнародний центр розвитку лідерства».

та професійного розвитку фахівців у системі надання БПД із застосуванням компетентнісного підходу. Це підхід до розробки програм, проведення навчання, підготовки спеціалістів на робочому місці через розвиток необхідних компетенцій та компетентностей. Це сприятиме покращенню навчальних програм та ефективному застосуванню вивченого на практиці.

Розвиток навичок управлінської комунікації⁹

Проведено навчання для розвитку навичок ефективного управління командами у сфері правничої допомоги. У 2024 році навчання пройшли 85 керівників різних ланок системи надання БПД.

Для роботи з вразливими категоріями клієнтів

Фахівці системи надання БПД після проходження тренінгів для тренерів провели навчання для юристів системи надання БПД щодо методів ефективної комунікації, зокрема з військовослужбовцями, ВПО та постраждалими від збройного конфлікту. Навчання, серед іншого, включало техніки

⁹ Навчання відбулося за підтримки Програми розвитку ООН (UNDP) в Україні в рамках проекту «Сприяння безпеці людей в Україні шляхом реагування на багатовимірну кризу, спричинену війною».

подолання стереотипів та упереджень, а також управління емоціями — як власними, так і клієнтів.

Розвиток комунікації в умовах викликів війни для юристів системи надання безоплатної правничої допомоги¹⁰

Навчання для юристів системи надання БПД було спрямоване на розвиток комунікативних навичок, на підставі узагальнених проблем у комунікації, з якими стикаються юристи під час роботи з клієнтами. Воно включало роботу з емоційною напругою, чутливу комунікацію з постраждалими від насильства та ветеранами.

Розвиток навичок письмової комунікації юристів системи надання безоплатної правничої допомоги¹¹

Навчання для юристів системи надання БПД, спрямоване на вдосконалення навичок письмової комунікації для надання практичних та зрозумілих письмових консультацій клієнтам. Воно включало правила письмової комунікації, побудову структури текстів, огляд поширених помилок тощо. Тренерами були юристи системи надання БПД, які пройшли відповідне навчання.

¹⁰ Навчання відбулося за підтримки ПРООН в Україні в рамках Міжагенційного проєкту ООН «Об'єднані дії для посилення спроможностей постраждалих від СНПК».

¹¹ Навчання відбулося за підтримки Програми розвитку ООН в Україні в рамках проєкту «Сприяння безпеці людей в Україні шляхом реагування на багатовимірну кризу, спричинену війною».

Ментальне здоров'я в практиці надання безоплатної правничої допомоги¹²

Навчання спрямоване на підвищення професійних компетенцій у сфері психологічної підтримки як клієнтів, так і самих юристів. Воно включало розвиток навичок емоційної стійкості, саморегуляції та ефективної комунікації в умовах постійного стресу та викликів, спричинених війною та кризовими ситуаціями.

Психосоціальна підтримка¹³

Навчання з психосоціальної підтримки для юристів системи надання БПД, які працюють з клієнтами. Учасники навчання освоїли практичні методи для стабілізації психоемоційного стану, зокрема дихальні вправи та методи релаксації; розвиток самосвідомості та вміння розпізнавати власний емоційний стан; техніки для підтримання здорового балансу між роботою та особистим життям.

¹² Навчання проведено спільно з Всеукраїнською громадською організацією «Українська асоціація лікарів-психологів» за підтримки «Трансформаційне відновлення задля безпеки людей в Україні», що фінансується Урядом Японії та впроваджується Програмою розвитку ООН в Україні.

¹³ Навчання проведено у партнерстві з МГО «Міжнародний центр розвитку і лідерства» за сприяння Програми розвитку ООН (UNDP) в Україні в межах проєкту «EU4Recovery — розширення прав і можливостей громад в Україні» (EU4Recovery) за фінансової підтримки Європейського Союзу.

Для допомоги військовослужбовцям та членам їхніх родин¹⁴

Були проведені навчання для юристів системи надання БПД щодо: 1) питань ефективного правового захисту ветеранів та їхніх родин; 2) правового захисту зниклих безвісти за особливих обставин та членів їхніх родин.

На тренінгах вивчали питання виплат грошового забезпечення військовослужбовцям на період лікування, порядку проходження військово-лікарських комісій та оскарження їхніх рішень, порядку проходження медико-соціальної експертної комісії військовослужбовцями тощо.

Надання правничих послуг іншим категоріям суб'єктів права на БВПД¹⁵

Були проведені навчання для юристів системи надання БПД щодо: комплексної допомоги та репарацій постраждалим від СНПК (1); передової практики захисту прав ВПО (2); прав та обов'язків осіб без громадянства та компенсації за зруйноване майно внаслідок війни (3); особливостей надання правничої допомоги викривачам корупції (4).

¹⁴ 1. Навчання відбулося у співпраці з ГО «Правозахисний центр «Принцип» та 2. ГО «Перший жіночий ветеранський простір «Рехаб»».

¹⁵ 1. Навчання відбулося у партнерстві з Асоціацією жінок-юристок «Юрфем»; 2. Спільно з БФ «Право на захист»; 3. Із ГО «Десяте квітня»; 4. За підтримки ПРООН в Україні та у партнерстві з ГО «Фундація інституційного розвитку».

Допомога в доступі до медіації

Для юристів системи надання БПД проведено навчання¹⁶ з питань функціонування медіації в системі надання БПД, зокрема щодо допомоги в доступі до медіації, в тому числі, соціальної послуги медіації, забезпечення надання послуг з медіації через систему надання БПД, особливостей медіації з дотриманням принципів відновного правосуддя, у сімейних спорах та інших питань.

Навчання медіаторів

Для осіб, які мають намір співпрацювати з системою надання БПД, проведено навчання:

- для медіаторів, які включені до Реєстру медіаторів, які залучаються центрами з надання БПД — спеціалізована підготовка медіатора¹⁷ у відновному правосудді за участю неповнолітніх з метою професійної спеціалізації для врегулювання кримінально-правових конфліктів між

¹⁶ Навчання проведено за підтримки Програми підтримки ОБСЄ для України в межах проекту «Підвищення доступу до юстиції через безоплатну правову допомогу».

¹⁷ Навчання проведено за підтримки проекту Ради Європи «Захист прав дітей під час війни і в післявоєнний період в Україні».

потерпілим та неповнолітнім підозрюваним (обвинуваченим) у межах пілотного проекту «Програма відновного правосуддя за участю неповнолітніх, які є підозрюваними, обвинуваченими у вчиненні кримінального правопорушення»;

- для психологів та адвокатів, які мають намір увійти до Реєстру медіаторів, які залучаються центрами з надання БПД — базова підготовка медіатора¹⁸ з метою формування професійних компетентностей медіатора, необхідних для підготовки та проведення медіації у різних сферах суспільних відносин.

Розвиток платформи дистанційного навчання

На кінець 2024 року на [платформі дистанційного навчання](#) системи надання БПД налічується понад 80 онлайн-курсів для юристів, адвокатів, волонтерів та інших представників правничої спільноти. З них 14 додано у 2024 році, зокрема: «Ефективний захист поранених ветеранів», «Порядок проходження військової служби», «Порядок отримання компенсації за пошкоджене або знищене майно», «Захист прав дитини в умовах воєнного стану», «Ефективний захист прав викривачів корупції», «Розвиток лідерських компетентностей» тощо. Курси на платформі можуть проходити усі охочі. Усього на ній зареєстровано понад 13,5 тис. користувачів. Найпопулярніші курси: з військового права, міжнародного гуманітарного права, трудового права та документування воєнних злочинів.

¹⁸ Навчання проведено за підтримки проекту Програми підтримки ОБСЄ для України «Підвищення доступу до юстиції через безоплатну правову допомогу».

СПІВПРАЦЯ З ПАРТНЕРАМИ

Координаційний центр з надання правничої допомоги продовжує співпрацю з міжнародними та національними партнерами. За рік укладено 10 меморандумів — 6 з національними партнерами та 4 з міжнародними:

- Міжнародним центром розвитку міграційної політики
- Федерацією професійних спілок України
- Міжнародною громадською організацією «Міжнародний центр розвитку лідерства»
- Товариством з обмеженою відповідальністю MPT PAY LIMITED (AI PSY HELP), проектом психологічної допомоги та підтримки на базі штучного інтелекту
- Некомерційною професійною організацією «Національна асоціація арбітражних керуючих України»
- ГО «Ікволіті Україна» / Гаряча лінія з цифрової безпеки
- Представництвом Норвезької ради у справах біженців в Україні
- Громадською організацією «Громадський рух «Жіноча сила України»
- Громадською організацією «Асоціація розвитку суддівського самоврядування України»
- Громадською організацією «АЛЬЯНС.ГЛОБАЛ».

Ключові напрями, за якими система надання БПД співпрацює з партнерами:

- допомога особам, які перебувають у складних життєвих обставинах, зокрема ВПО, мешканцям громад, що постраждали від війни, особам, які постраждали від насильства та дискримінації;
- підтримка у проведенні навчальних та комунікативних заходів для працівників системи надання БПД та адвокатів, які залучаються до надання БВПД, з актуальних питань, з якими звертаються клієнти системи надання БПД;
- інформаційна безпека та запобігання інтернет- та телефонним шахрайствам;
- інформаційні кампанії та правопросвіта;
- захист свободи слова в Інтернеті;
- допомога в оснащенні офісів системи надання БПД оргтехнікою та джерелами безперебійного живлення.

Проекти, у межах яких надавалась підтримка

Система надання БПД отримувала партнерську підтримку, спрямовану на покращення доступу населення до БПД, від таких партнерів та у межах проєктів:

Програми розвитку ООН (ПРООН) у межах проєктів:

- «Трансформаційне відновлення задля безпеки людей в Україні»;
- «Активізація участі громадян для покращення безпеки громад, зміцнення соціальної структури та підвищення стабільності на територіях, що постраждали внаслідок війни в Україні»;
- «EU4Recovery — Розширення можливостей громад в Україні»;
- «Підтримка стабілізації та відновлення постраждалих від війни громад (прифронтових зон, районів, в які повертаються і які приймають ВПО)»;
- «Миколаїв відновлений».

Агентства США з міжнародного розвитку

- «Трансформація Комунікацій» (ТСА).

Офісу Ради Європи в Україні:

- «Зміцнення прав людини в системі кримінальної юстиції України»;
- «Сприяння розробці житлових рішень для осіб, постраждалих від війни в Україні»;
- «Посилення судових та позасудових засобів захисту прав осіб, постраждалих від війни в Україні»;
- «Захист прав дітей під час війни і в післявоєнний період в Україні».

Організації з безпеки і співробітництва в Європі (ОБСЄ)

- «Підвищення доступу до юстиції через безоплатну правову допомогу».

Уряду США через Державний департамент США/Бюро з питань демократії, прав людини і трудових відносин та American Bar Association's Rule of Law Initiative (ABA ROLI)

- «Сприяння свободі Інтернету в Україні».

Методична допомога громадам

Фахівці системи надання БПД надають методичну допомогу представникам органів місцевого самоврядування та територіальних громад, зокрема для того, щоб мешканці громад отримували якісніші правничі послуги.

Так, з початку 2024 року фахівці МРЦ:

- розробили 24 методичні рекомендації;
- провели 73 навчання (тренінги) офлайн і 19 — онлайн;
- підписали 126 меморандумів про співпрацю: 108 — з місцевими громадськими організаціями та партнерами — провайдерами правової допомоги і 18 — з місцевими громадами.

РЕГІОНАЛЬНА СПІВПРАЦЯ З СОЦІАЛЬНИМИ ПРОЄКТАМИ ТА ІНІЦІАТИВАМИ

Співпраця з регіональними соціальними проєктами та ініціативами дозволяє ефективніше надавати правничі послуги тим, хто цього найбільше потребує. У 2024 році працівники системи надання БПД продовжували взаємодію з проєктами, що спрямовані на підтримку ВПО, ветеранів, людей з інвалідністю, постраждалих від домашнього насильства, а також інших вразливих категорій населення.

Майданчик підтримки родин військовослужбовців «Зможемо» у Конотопі, Сумська область

Юристи системи надання БПД консультують військових та членів їхніх сімей, проводять правпросвітницькі заходи з актуальних правових питань, а також розважальні та інтелектуальні ігри для дітей військових, зокрема «Важниця правова» та «Що? Де? Коли?».

Проєкт реалізується ГО «Молодіжна організація студентів «Новий час» за підтримки БО «Українська освітня платформа».

Правнича допомога у «Прозорому Офісі» Дніпра

Щопонеділка та щоп'ятниці юристи системи надання БПД консультують громадян у центрі надання адміністративних послуг (ЦНАП) «Я-Ветеран». Були розроблені технічні та інформаційні картки адміністративних послуг і правничу допомогу було включено до переліку послуг ЦНАП. Ініціатива сприяє підвищенню правової обізнаності населення та зміцненню довіри до державних інституцій. Проєкт започаткований у жовтні 2023 року після відкриття офісу в межах програми «Велике будівництво».

Правнича допомога ветеранам на базі реабілітаційного відділення багатопрофільної лікарні, Черкаська область

Військовослужбовці з пораненнями та ветерани війни, які лікуються в реабілітаційному відділенні багатопрофільної лікарні Звенигорода отримують правничу допомогу від юристів системи надання БПД. Ця ініціатива була реалізована завдяки тісній співпраці Звенигородської міської ради, відділу ветеранської політики, ГО «Сила Звенигородщини» та Звенигородського бюро правничої допомоги. Вона має на меті допомогати військовим вирішувати проблеми із затримками виплат, соціальними гарантіями та іншими правовими питаннями.

Денні центри соціально-психологічної допомоги особам, які постраждали від домашнього насильства та/або насильства за ознакою статі в Тернополі, Шептицькому, Ужгороді та Луцьку

Відвідувачі центрів отримують комплекс соціально-психологічної допомоги, юридичну допомогу та інформаційні послуги. Юристи системи надання БПД надають правничі послуги, зокрема консультації та забезпечують надання вторинної правничої допомоги. Минулого року правничу допомогу від системи надання БПД отримали понад 100 відвідувачів таких центрів.

«Ветеранське об'єднання психосоціальної підтримки учасників бойових дій» в Ужгороді

Спільнота та безпечний простір, де кожен військовий та ветеран зможе знайти необхідну допомогу, обмінюватися досвідом, отримувати корисну інформацію та відчувати себе комфортно. Отримати допомогу можуть і родини ветеранів, а також сім'ї загиблих, зниклих безвісти та військовополонених.

На базі Хабу створено консультаційний пункт доступу до безоплатної правничої допомоги, в якому юристи системи надання БПД щомісячно консультують відвідувачів ветеранського простору.

«Документування осіб з числа ромської національної меншини (спільноти) та напрацювання юридичних механізмів спрощення цієї процедури» на Закарпатті

Юристи системи надання БПД надають правничі послуги та проводять виїзні консультування у ромських поселеннях, беруть участь у спільних заходах, організованих стейкхолдерами проекту.

Мета пілотного проєкту — документування осіб під ризиком безгромадянства за спрощеною процедурою в Закарпатській області.

Співпраця з відділенням міжнародного благодійного фонду «Доркас Ейд Інтернешенел Закарпаття»

Юристи системи надання БПД проводять спільні виїзні консультування у місцях компактного проживання ВПО, одиноких осіб похилого віку.

Серед пріоритетів роботи організації — реалізація проєктів, які стосуються ментальної допомоги, підтримки людей старшого віку та малозабезпечених родин, внутрішньо переміщених осіб, навчання й перекваліфікації охочих започаткувати власну справу.

Правнича допомога у Ветеранських центрах «Ветеран PRO» у Броварах та Борисполі, Київська область

Двічі на місяць юристи системи надання БПД забезпечують роботу консультативного пункту доступу до безоплатної правничої допомоги у приміщеннях Ветеранських центрів. Вони здійснюють супровід військовослужбовців, ветеранів війни та членів їхніх сімей, зокрема вирішують питання щодо врегулювання досудових спорів, надають правові консультації, складають документи правового характеру, щоб допомогти як мобілізованим, так і демобілізованим військовослужбовцям, членам сімей загиблих Захисників та Захисниць, членам родин полонених військових ЗСУ, особам, що знаходяться в пошуку безвісті зниклого Захисника чи Захисниці.

Університет третього віку у Броварах, Київська область

Юристи системи надання БПД читають лекції на факультеті соціально-правових знань Університету третього віку. При підготовці лекцій юристи враховують побажання слухачів і обирають актуальні правові теми та допомагають застосовувати на практиці отримані знання. Велику увагу на лекціях приділяють саме правовому вирішенню певних життєвих ситуацій. Головна мета — підвищити правову обізнаність людей похилого віку.

Центр реабілітації «Мій вибір» у Білій Церкві, Київська область

Юристи системи надання БПД співпрацюють з центром реабілітації «Мій вибір», де проходять реабілітацію та лікування люди, які мають залежності. У межах співробітництва юристи бюро проводять правопросвітницькі заходи для підопічних центру, надають правову інформацію, яка може допомогти вирішити нагальні питання у законний спосіб та реалізувати права. Серед популярних тем: виконання кредитних зобов'язань, визнання договору кредитування недійсним, розстрочення кредиту, виконання батьківських обов'язків, виплата аліментів, графік зустрічей з дитиною, відповідальність за вчинення домашнього насильства і т.д.

Співпраця з Христинівською спілкою ветеранів Афганістану (воїнів-інтернаціоналістів), що на Черкащині

Юристи системи надання БПД тісно співпрацюють з Христинівською спілкою ветеранів Афганістану (воїнів-інтернаціоналістів). Для членів спілки організують правопросвітницькі заходи, круглі столи, лекції та інші активності. За потреби, на базі спілки створюється тимчасовий консультаційний пункт, де ветерани можуть отримати безоплатну правничу допомогу.

Навчання для прийомних батьків та батьків-вихователів дитячих будинків сімейного типу у Білій Церкві, Київська область

У межах співпраці з Київським обласним центром соціальних служб юристи системи надання БПД систематично долучаються до навчань прийомних батьків та батьків-вихователів дитячих будинків сімейного типу. Під час цих зустрічей громадян інформують про правові засади та механізми захисту прав дітей, про права та обов'язки прийомних батьків і батьків-вихователів, про соціальні гарантії для таких сімей, обговорюють ряд інших важливих питань, що стосуються якісного супроводу родин. Загалом ця взаємодія покликана якнайкраще забезпечити інтереси дітей.

Співпраця з мережею сучасних муніципальних громадських просторів Vcentri Hub у столиці

Юристи системи надання БПД протягом багатьох років співпрацюють з Vcentri Hub — мережею сучасних муніципальних громадських просторів для взаємодії влади з громадою та громадськими організаціями. На базі цих просторів працюють консультаційні пункти доступу до правничої допомоги, де мешканці столиці отримують правові консультації від юристів системи надання БПД. Такі консультаційні пункти працюють у: Vcentri Hub:Оболонь, Vcentri Hub:Шевченківський, Vcentri Hub:Голосіївський, Vcentri Hub:Дніпровський, Vcentri Hub:Солом'янський, Мілітарі-Хабі та Хабі для переселенців з Херсонщини. Активна співпраця з цими громадськими просторами розпочалася з початком повномасштабної війни, за цей час тисячі киян, внутрішніх переселенців, військових та членів їхніх сімей отримали безоплатні правничі послуги. Крім цього, на

базі Vcentri Hub:Оболонь регулярно проводяться правопросвітницькі заходи для різних верств населення, зокрема які стосуються кібербезпеки для школярів; захисту прав споживачів фінансових послуг; шахрайства в інтернеті тощо.

Юристка системи надання БПД у складі спостережної комісії при Коростенській районній військовій адміністрації

Юристка системи надання БПД входить до складу спостережної комісії при Коростенській районній військовій адміністрації. Серед основних завдань цієї комісії — профілактика правопорушень і злочинності серед молоді, здійснення громадського контролю за дотриманням прав, основних свобод і законних інтересів засуджених і звільнених від відбування покарання осіб, організація виховної роботи з умовно-дostroково звільненими від відбування покарання та громадського контролю за їх поведінкою протягом невідбутої частини покарання.

Співпраця з громадською організацією «Об'єднання захисників України та їх родин» на Хмельниччині

Юристи системи надання БПД співпрацюють з ГО «Об'єднання захисників України та їх родин», яка надає підтримку Захисникам та Захисницям України, їхнім родинам через просвітницьку, правозахисну, соціально-економічну та благодійну діяльність, сприяє правовому захисту Захисників та Захисниць України та членів їхніх сімей, надає підтримку батькам, дружинам та дітям військових, захищає інтереси жінок-військовослужбовиць, створює простори для жінок, які втратили на війні чоловіків. У межах цієї співпраці проводяться спільні правопросвітницькі заходи та перенаправлення клієнтів до бюро правничої допомоги.

Співпраця з Центрами життєстійкості на Харківщині

Юристи системи надання БПД співпрацюють з Центрами життєстійкості, які цього року відкрилися в громадах Харківщини, зокрема Чугуївській, Златопільській та Валківській. У межах такої співпраці мешканці громад отримують безоплатні правничі консультації та беруть участь у правопросвітницьких заходах, які орієнтовані на потреби різних соціальних верств населення. Юристи системи надання БПД долучаються, зокрема до Школи підготовки до самостійного життя та Клубу соціально-психологічної та правової підтримки, проводять зустрічі з членами сімей загиблих військовослужбовців та тих, що зникли безвісти внаслідок бойових дій, внутрішніми переселенцями та іншими вразливими категоріями населення, розповідають їм про соціальні пільги та гарантії

від держави, відповідають на актуальні правові питання. Для мешканців Валківської громади на базі Центру життєстійкості працює консультаційний пункт доступу до системи надання БПД, де юристи надають безоплатну первинну правничу допомогу та забезпечують доступ до вторинної правничої допомоги.

Юристи системи надання БПД долучаються до впровадження ветеранської політики в Коростенській громаді на Житомирщині

Юристи системи надання БПД беруть участь у впровадженні ветеранської політики в Коростенській громаді, що на Житомирщині. Вони співпрацюють з відділом з питань ветеранської політики Коростенської міської ради, який опікується проблемами учасників бойових дій, ветеранів війни, родин загиблих Захисників та Захисниць України. У межах цієї співпраці юристи надають безоплатні правничі послуги через механізми перенаправлення.

Безоплатна правнича допомога під час медичної реабілітації військовослужбовців на Чернігівщині

Юристи системи надання БПД щотижня відвідують реабілітаційний центр для військовослужбовців, де оздоровлюються українські воїни, які перебувають на передових позиціях оборони. Їхній план оздоровлення складається з трьох блоків: психологічного, реабілітаційного та соціально-правового, останній — якраз і допомагають забезпечувати юристи системи надання БПД. Кожного тижня у закладі відновлюють сили 30 військовослужбовців, отож за місяць юристи зустрічаються з

120 українськими воїнами, третина з яких отримує правничу допомогу у вигляді консультацій, роз'яснень правових питань та складання документів процесуального характеру, зокрема до суду.

Полтавський обласний соціальний центр матері та дитини

Юристи системи надання БПД співпрацюють з Полтавським обласним соціальним центром матері та дитини в селі Омельник Кременчуцької громади, його діяльність спрямована на запобігання ранньому соціальному сирітству, надання прихистку жінкам, які постраждали від домашнього насильства, та їхню подальшу адаптацію в житті. Протягом 2024 юристи проводили правопросвітницькі інформаційні заходи для жінок, які тимчасово перебувають у закладі, та надавали їм послуги з первинної правничої допомоги.

Співпраця у межах реалізації проєкту «Міста і громади, вільні від домашнього насильства»

Юристи системи надання БПД у межах реалізації проєкту «Міста і громади, вільні від домашнього насильства» надають правничі послуги відвідувачам Денного центру соціально-психологічної допомоги особам, які постраждали від домашнього насильства та/або насильства за ознакою статі в Кременчуцькій громаді. Юристи беруть участь у заходах у межах реалізації проєкту, зокрема щодо запобігання та протидії домашньому насильству, для цього налагодили дієву комунікацію з суб'єктами реалізації проєкту.

Інформаційна платформа для військовослужбовців, ветеранів і членів їх сімей, сімей військовополонених та загиблих бійців на Миколаївщині

Працівники системи надання БПД долучилися до наповнення [платформи](#). Мета платформи — об'єднати ресурси держави, громадських організацій, бізнесу, банків та міжнародних партнерів, щоб люди могли швидко та отримати необхідну допомогу, яка перебуватиме під повним контролем щодо її якості. На платформі доступні послуги з фізичної реабілітації, в тому числі забезпечення допоміжними засобами реабілітації, юридичної та психологічної підтримки, матеріальної допомоги, дозвілля, а також знижки від бізнесу.

ЗАПОБІГАННЯ ТА ПРОТИДІЯ КОРУПЦІЇ

[Повідомити про корупцію](#) в системі надання БПД можна через телефон довіри та поштою. Так, за рік працівники відділу запобігання корупції Координаційного центру розглянули та перевірили 98 повідомлень. Усього до Національної поліції (спеціально уповноважений суб'єкт у сфері протидії корупції) було направлено 9 повідомлень про можливі корупційні прояви працівників системи надання БПД. По одному з повідомлень отримано інформацію від Національної поліції України про відкриття кримінального провадження.

Також працівники відділу:

- провели моніторинг та контроль своєчасності подання декларацій посадовими особами системи надання БПД. За результатами моніторингу в межах кампаній декларування 2021, 2022, 2023 років виявлено 29 випадків порушення вимог статті 45 Закону, про що відповідно до частини першої статті 51-2 Закону було повідомлено до Національного агентства з питань запобігання корупції;
- надали 221 консультацію посадовим особам системи надання БПД з питань дотримання вимог антикорупційного законодавства в період воєнного стану;
- здійснили моніторинг наявності конфлікту інтересів у посадових осіб системи надання БПД. Виявлено 2 випадки конфлікту інтересів, які було врегульовано.

ПРІОРИТЕТИ РОЗВИТКУ

Відповідно до цілей державної політики «Права людини та доступ до правосуддя» пріоритетними напрямками розвитку системи надання БПД є:

Зовнішній — спрямований на створення цінності для людей та суспільства й ефективніше задоволення їхніх правових потреб — розбудова комплексної системи захисту прав і надання правничої допомоги вразливим категоріям осіб, у тому числі розбудова ефективної системи надання правничої допомоги для відновлення порушених внаслідок збройної агресії російської федерації проти України прав громадян.

Внутрішній — спрямований на розвиток системи надання БПД як інституції — посилення спроможності системи надання БПД забезпечувати надання допомоги кожному, хто не має можливості самостійно захищати свої права та інтереси, вирішувати свої правові проблеми у правовий спосіб, зокрема через покращення її організаційної спроможності, удосконалення надання послуг, зокрема сервісної складової.

Задля цього система надання БПД планує працювати над:

- підвищенням спроможності захищати права вразливих категорій осіб та удосконаленням надання правничої допомоги;
- забезпеченням ефективного надання правничої допомоги для відновлення порушених прав громадян, зокрема внаслідок збройної агресії РФ проти України;
- розвитком послуг медіації та інших компліментарних до правничої допомоги послуг;
- розбудовою інформаційно-технологічних спроможностей системи надання безоплатної правничої допомоги;
- розбудовою ефективної системи доступу до правової інформації;
- підвищенням рівня обізнаності населення про можливість отримання безоплатної правничої допомоги;
- підвищенням рівня обізнаності про альтернативні способи вирішення конфліктів (спорів).

Головна мета — забезпечити рівний доступ кожної людини до якісної правничої допомоги та створити правову систему, орієнтовану на потреби людей, подолання бар'єрів, які перешкоджають доступу до правосуддя, та підвищити готовність та можливість людей захищати свої права у правовий спосіб.

**яку гарантує та оплачує
держава**

2024